

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Joannis Commirii E Societate Jesu Carminum Libri Tres

Commire, Jean

Lutetiæ Parisiorum, 1678

Joannis Commirii E Soc. Jesu Carminum Liber II.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14818

JOANNIS COMMIRII
E SOC. JESU
CARMINUM
LIBER II.

ROBERTUS C. ...
...

CAROLUS ...

R E G I

DE BATAVIS TRIUMPHANTI

EPINICIVM.

VICISTI Lodoice, ipsoque in limine belli
 Exuperas hostisque metus & vota tuorum.
 Præfidiis jam nulla fides super : & male tutus
 Intra castra pavor, vel deditioe mereri
 Festinat veniam ; positis vel turpiter armis
 Indecorique fuga, justum vitare laborat
 Supplicium. Pauci obsistunt, quos mortis honestæ
 Ambitio tangit, sperataque sanguine fuso
 Nobilitas. Seri credent ea facta nepotes ?
 Nec tamquam vanos strepitus & splendida famæ
 Ludibria accipient ; quæ nunc Europa tuetur,
 Moxque omnis recinet linguis mirantibus orbis ?
 Audiet Arctôo si quæ deserta sub axe
 Zembla riget ; si quæ Austrino sub cardine coeli

I ij

Gens alios cursus annorum atque altera novit
 Sidera; quæque bibit deprensum in origine Nilum,
 Extremique hominum Japones, & inhospita tellus
 Sinarum, & Canadæ regio vastissima sylvis.
 Audiet Americæ, vectos maria omnia circum,
 Immensique ausos pelagi se dicere reges,
 Nostrorum gladiis citius periisse Batavos;
 Quam se posse peti per tam longinqua viarum
 Crediderant. Mora nulla: ruit rex fulminis instar:
 Et famam antevolans simul affuit, & simul omnis
 Spes liquit trepidos. Solitum victoria cursum
 Nec tenuit: sed quos terræque marisque potentes,
 Confisosque opibus regum & socialibus armis
 Viderat exoriens; idem, mirabile dictu,
 Exutos opibus, terraque marique subactos
 Junius excedens vidit: tantæque negavit
 Alterius mensis spatium fortuna ruinæ.

O miseri, quæ tanta animos ignavia fregit,
 Ut prope victores imbelli ex hoste triumphum
 Jam pudeat retulisse? Decusne hoc demere Francis
 Mens fuerat; cum structæ opere ac molimine tanto,
 Totque minis murorum & latis undique fossis
 Incinctæ, primis patuere assultibus urbes?
 At stricto mallent juvenes irrupere ferro
 Tela inter, flammæque, & plumbi missilis imbrem,
 Orsœam pugnæ auspiciam, turresque Burici
 Disjectas, fractis & propugnacula rostris
 Vesaliæ, totiesque imbutam sanguine Ibero
 Rhinsbergam, & Grollæ non expugnabile vallum,
 Atque arcem bifido quæ desuper imminet anni
 Imperitans: & quas non tam mihi dicere promptum est;
 Quam superare manu fuit & subvertere bello.

Scilicet hoc illis robur præsentia regis
Magnanimi, hos stimulos cuncta in discrimina subdit.
Et labor est cursus inhibere & vota ruentum.
Aggressi nando Vahalis transire fluenta,
Atque Isalæ Rhenique vado insultare sub armis.
Nec generosa rates virtus pontesque moratur.
Nempe suus cuique est sonipes simul & ratis & pons:
Dum procul aduerso sub litore conspicit hostes,
Festinatque prior fugientum cædere terga.
Ah! ne desperans animi, atque occumbere certus
In pubem egregiam peccet furor; & male quærat
Pugnæ ignominiam, crimenque abolere cruore
Borbonio! non est captiva Hollandia tanti;
Ut tot sponte suâ caput objectare periclis
Heroes certent, ac cæde aspergere lauros.
. Sed quid ego victos hominumque artisque labores
Indomito miror sub principe cedere Francis?
Ipsa etiam leges ultro natura recepit:
Et signis, Lodoice, tuis addicta fideli
Conspirare operâ, & socias conjungere vires
In Belgam tecum potuit voluisse videri.
Fortunate nimis! siccas tibi misit ab Arcto
Cælum hyemes, nimbosque avertit veris aquosi,
Ut tutum præberet iter victricibus armis.
Sorbuit ipsa lacus & vastas terra paludes,
Seque sibi asseruit; quo te patremque mereri
Ac dominum posset. Putei amiserere liquores,
Et mediis miseros in aquis sitis arida torfit.
Quique olim imperii fuerat tutela Batavi;
Nunc fluctu Nereus tumido exitiale minatur
Naufragium, tibi si renuant parere rebelles.
Non facient: portisque Amstelia tota reclusis

Occurret victori : illam vicina sequentur
 Oppida, prostratæque solo cum turribus arces
 Orantes veniam. Tu vincula demere captis
 Gaudebis, Lodoice; jugoque exolvere colla
 Jam placidus, positoque ultoris nomine princeps.

SOMNUS DELPHINI.

DUM compressa silent patriis sub legibus arma,
 Sopitûsque alta Mavors in pace quiescit;
 Dum populi turbis procul, infanoque tumultu
 Otia felices, miti sub principe, carpunt:
 Te quoque concessæ decet indulgere quieti,
 Delphine: invitat Somnus, succoque madentes
 Concurrit ambrosio pennas, cunabula circum,
 Impatensque tuis ardet succedere ocellis.
 Sed Jocus, & volucer tenerorum rector Amorum
 Stant contra, gratæque excedere sede recusant.
 Ille papavereo cunctantes verberare pulsat,
 Et pactas servare vices & fœdera cogit
 Invitos: quis enim locus ambitione Deorum
 Dignior, aut quem armis potius defendere certent?
 Tu tanti causa & pretium, puer auree, belli:
 Tu pacem compone, & molles mollior ipse
 Junge Deos. Aget excubias cum fratre Cupido,
 Atque tuas ambo versabunt ordine cunas:
 Dum tepido infusus gremio te somnus habebit.
 Non ille obscœnis mentem turbantia visis
 Somnia, pallentesque cava sub imagine larvas;
 Sed risus faciles, & læto gaudia vultu
 Objiciet: referet lusus nutricis amatae,
 Et fractos blæso ore sonos & carmina nota,

Osculaque ah ! roseis toties impressa labellis.

En digito premit ora, jubetque silentia nutu
 Sigalion : cernis pretiosam ut serica noctem
 Conopea tibi, atque invito sole tenebras
 Inducunt dites ? Sua pulchræ sunt quoque nocti
 Sidera, sunt stellæ tenebris: carbunculus ardens
 Innubisque adamas micat, & pura unio luce:
 Lilia labentes referunt per cœrula flammæ,
 Factura invidiam cœlo. Non pulchrius Horæ
 Obtendunt Phœbo velum, cùm fessus in undas
 Reclinat caput, & thalamis se mollibus infert.
 Murice quamquam illud multoque illuserit auro
 Intexens gemmas Tethys, viridesque lapillos.

Dum loquimur, victo somnus jam corpore regnat,
 Oppressitque oculos. Dormi, dulcissime, dormi.
 Tempus erit, cùm te vigiles sub pectore curæ;
 Cùm te laudis amor, magnique parentis imago,
 Objectæque animo laurus, bellique trophæa,
 Infomnem seras cogent traducere noctes.
 Seu contra immitem renovato fœdere Turcan
 Arma feres, Scythicæque minantia cornua Lunæ
 Infringes gladio (neque enim tibi deinde triumphos
 Fas sperare alios:) seu toto avertere ponto
 Prædonem Numidam, & priscae Carthaginis arces
 Dejecisse voles iterum, magni æmulus ingens
 Scipiadae: runc segnem oculis, & pectore somnum
 Excuties: positis tunc nudo in gramine membris,
 Effultusque caput galea, longove supinus
 Ære super, lituos inter sonitusque tubarum,
 Tympanaque, & sævi vesana tonitrua Martis,
 Indomitum assuesces raptim mulcere laborem.
 At nunc ne pudeat noctes requiescere totas

Atque dies : facili favet omnis Gallia somno ,
 Inque tuo reperit secura sopore quietem.
 Quippe haud desidia languens , turpique veterno
 Marcidus ; ast regno pretiosus , & utilis orbi ,
 Est sopor. Ille tibi succis vitalibus ossa
 Irrigat , & puro perfundit sanguine venas.
 Ille toros , roburque ausis ingentibus æquum ,
 Regalique pares animo tibi præparat artus.

Ut rosa , quæ primi quondam sub tempora veris ,
 Tenuis adhuc , necdum cunas egressa virentes ,
 Dormit , vel molli dormire videtur in umbra.
 Jam tamen imperio nata est. Lasciva Favoni
 Gens volitat circum alludens , lenique flabello
 Ventilat , & teneræ sudorem absterget alumnæ.
 Pars frondentem agitant spondam , pars oscula libant ,
 Ast illi occulto interea natura labore
 Intus agens vires sensim atque alimenta ministrat :
 Nunc ostrum aspergit foliis , nivibusque decentes
 Temperat ingenuis flammis : nunc perlinit auro
 Summum apicem , & pulchro crines diademate cingit.
 Inde sinus grato aspirans perfundit odore.
 Nec mora : vix cœlo se tertia rettulit Eos ;
 Atque illam , insignem folio & stipantibus armis
 Plebs omnis florum admirans lætatur , & ultro
 Reginam flexa cervice reclivis adorat.

Auratis sic dum , puer , & florentibus ostro
 Incumbens stratis , gremiove infusus amatæ
 Nutricis somno indulges : tibi dædala rerum
 Impendit genitrix curas , studioque fideli
 Advigilat , properans heroa absolvere cœptum.

Quamquam ô nequicquam natura hunc poscat ho-
 norem.

Sola

Sola sibi. Manet augustos nam prima parentes
 Laus opere in tanto. Patris ab felicibus ulnis,
 Matris ab amplexu venient in corpora vires,
 Inque animum. Insistent studiis certantibus ambo
 Mores prole sua dignos, Annæque nepote
 Induere, ac teneræ totos se infundere menti.
 Tu vivos monitus, & magna exempla sequendo,
 Majora efficies: geminatis laudibus illos
 Quin etiam superabis, utrique simillimus unus.

CAROLO SANCTA-MAURO

DU CI

MONTAUSERIO,

CUM NORMANNIÆ PRÆFECTUS ROTHOMAGI EXCIPERETUR:

NEUSTRIA frugiferæ Cereri gratissima tellus,
 Fœta viris; cui stant centum cum mœnibus arces,
 Cui portus totum missuri vela per orbem
 Litora prætexunt; torvi Mavortis alumna,
 Phœbi eadem studiis, lenique addicta Minervæ,
 Pace simul belloque insignem heroa salutat.

Illa quidem tristis, luctuque obducta recenti,
 Et cinere incomptos etiamnum fordida crines,
 Principis heu! cari miserum testatur amorem,
 Flebilibusque gemens alternat verba querelis,
 Non aliter placitura tibi. Tamen accipit ingens
 Casibus in tantis, qua fas est cumque, levamen;
 Quod gremio collapsa tuo amplexuque recumbit.
 Nec totum leto putat amisisse parentem;
 Cum venias patrii affectus & pectoris hæres,
 Promittasque alium nobis in præside civem.

K

Felix forte sua provincia ! quæ tibi de te
 Judicium regis , verumque probavit amorem ;
 Cum permiffa tibi est. Æquos cum conjugè honores
 Dividis. Huic infans , magni fpes altera regni ,
 Parsque tuæ ejufdem melior concredita curæ eft.
 Ipfâ finu facrum fovet officiofa fideli
 Depositem : tibi fe fatum & fortuna refignat
 Publica. Delphinum custodit Julia Francis :
 Tu mare Delphino , regnandaque litora fervas.

Atque illum , poftquam membris florentibus anni
 Addiderint vires , nil jam nutricis egentem
 Accipies primæ custos rectorque juventæ :
 Principis & claras docilem informabis ad artes ,
 Prefsa patris monftans veftigia. Nam neque Grajos
 Sectari ille duces , nec quos tulit æmula Roma ,
 Dignetur : quamvis Pellæi gefta Philippi ,
 Et gnati veteres miretur fama triumphos ;
 Suppoftasque jugo gentes , mundumque minorem
 Cæfaribus. Puerò Lodoix magis omnibus unus
 Sufficiet : feu Martis amet decerpere lauros ,
 Seu malit capiti mitem circumdare olivam.
 Quafcumque is decorum partes laudumque fequatur ,
 Inde exempla petat : felix genitore magiftro
 Tyro ingens crefcat , factisque æquare laboret.

Interea tamen annales & noftro volutans
 Tempora ; te pulchræ illectum dulcedine famæ ,
 Suspiciet nondum belli patientibus annis
 Alpinas calcare nives , perque invia faxa
 Eridani ripis fuccedere : ubi inclytus Hector ,
 Intutos Roſinani auſus defendere muros ,
 Auſonium virtute ſua tardavit Achillem.
 Hinc Cafalis ruis auxilio , quam miles Iberus

Hector de Mont-
 auſier. qui ad bal-
 nea Bormii deinde
 de caſus eſt, Ro-
 ſinani obſidete
 Spinola fortiffime
 propugnavit.

Fulmineo obsessam quatiens circum ære tonabat :
 Immemor heu ! quantas tibi pro dementibus ausis
 Deberet pœnas. Jam te Germana prementem
 Agmina , & Austriaco mutantem sanguine Rhenum ,
 Regius admirans discet puer : ut tibi fortes
 Succubere fero tandem certamine Boii ;
 Ut servanda tuis Alsatia concidit armis :
 Gaudebitque tuens aquilas captivaque signa.
 Tum fræno astrictum lustrabit Nerea , & actis
 Clara tuis jura Dunkerkæ. Nunc ille tenacem
 Obsequii , magnisque fidem laudabit amicis
 Prælatam : nunc Santonicæ sub mœnibus urbis
 Bella leget , vetitoque abductos fœdere cives ;
 Captaque vi castella hosti male prodita Ibero.
 Nec parcat lacrymis : (has exprimet æmula virtus
 Et pietas) magnam cernens per vulnera lata
 Ire animam , & pulchra mortem pro laude pacisci.

Sarnensi ad Bri-
 sacum pugna ter
 congressus, ter
 cum equestri ho-
 stium vexillo re-
 diit.

Hæc & plura legens rectori plaudet alumnus ,
 Inque tuo propriam laudem sibi quæret honore.
 Et merito. Neque enim sævi in discrimina Martis
 Cæca animi te vis rapit & temerarius ardor :
 Ut quondam prætentata latronum in tela leones
 Præcipitant. Fortem ducit mens provida dextram :
 Consilioque jubet casus fervire secundos ,
 Fortunam virtute regens. Nec sola domare
 Corpora scis : animos , quæ maxima gloria , blando
 Cum libet , eloquio cogis frænasque volentes.
 Nec te qui cantu Thebanam condidit arcem ,
 Saxis ad numeros surgentibus ; aut fide , duras
 Qui potuit tigres inflectere Thracius Orpheus ,
 Æquiparent. Faciles veniunt ad carmina Musæ ,
 Otia cum gravibus juvat intermittere curis.

Nunc illas studiosa suo tibi Neustria mittit
 Nomine : quæ sensus populorum & publica vota
 Voce ferant , cumque officio testentur amorem,
 Magna quidem de te nobis promissimus omnes:
 Spem tamen evinces meritis; solumque querentur
 Nil ultra posse optari , te præside , cives.

CELSISSIMO PRINCIPI

F E R D I N A N D O

E P I S C O P O

P A D E R B O R N E N S I &c.

ME novus urget amor : juvat ire & visere sacros
 Amisii fontes : qua manet origine flavus
 Luppia ; queis Paderæ se mœnibus unda coronet
 Nascentem ; quæ famosus riget arva Visurgis ;
 Quos Romana locos clades & funera Vari,
 Et libertati Germanæ erecta trophæa ,
 Arminiusque suis sanctum ac venerabile nomen ,
 Nobilitent. Salve ô cœlo gratissima tellus ,
 Indigetum ac regum cunis dignata superbis.
 Cui quondam totum complexa potentia mundum
 Cessit ; & imperii præfagia certa futuri,
 Victrices populorum aquilas fascesque reliquit.
 Sed non tantus amor Latii vestigia fastûs
 Lustrare , & positam Drusorum manibus aram ,
 Castraque Saxonico quæ Carolus imbuit ultor
 Sanguine , quosque sibi addixit victoria campos ;
 Quantum optem magni vultus atque ora tueri
 Principis : ille animum pompis magis omnibus unus

Explere, & quoscumque viæ pensare labores
Sufficiat. Nam quas naturæ prodiga in ipsum
Non effudit opes manus; aut quæ præmia virtus
Non tulit, immensum sortis prægressa favorem?

Si gentile decus, si nobilitatis avitæ
Quærantur tituli, fumosisque illita ceris
Stemmata; vix ulli se Furstemberga minorem
Submittit domus, ac ipsis se regibus infert.
Scilicet antiquo VVidekindi è semine crevit
Cattorum, ut perhibent, felix sub montibus arbos;
Radicesque egit late, intexitque beatas
Angariæ valles umbris & VVesphala rura:
Sceptraque luxurians torvis metuenda Borussis
Emisit trunco, & fatales Thracibus hastas,
Et dominas rerum virgas tulit. Illa coronis
Implicitas lauros, & frondes mitis oliuæ,
Non semel est mirata suis inserpere ramis.

Atque hinc perpetua heroum per sæcula venit,
Ferdinanande, tibi series: bellique togæque
Artibus insignes Frederici; & fortia corda
Hermanni; ac fidei priscae jurisque tenaces
VVenemari; & gaudens pro relligione tuenda
Exilium tolerare, sacrisque impendere Gaspar
Magnam animam; patriæque patris Theodorus honestū
Qui meruit nomen, mithrâ lituoque verendus;
Atque alii quos hic longus meminisse viritim
Sit labor. Hos inter rutilas, ut fulget Olympo
Astrorum flammis inter Diana minores.

Nam quota pars laudum, si fas numerare, tuarum
Nobilitas? Apices generisque insignia jactent,
Quos proprium decus, & justæ fiducia famæ,
Innitensque sibi & factorum conscia virtus,

K iij

Deficiunt. Tibi plus debere fatetur avorum,
 Quam tribuit, sanguis: pretium acquisivit eundo
 Et fonti acceptum cum fœnore reddit honorem.

Digna tibi imperio facies, & multus in ore
 Majestatis honos: sed qui contentus amari,
 Nil terroris habet. Mens pulchro in corpore regnat
 Pulchrior: illam oculi cœlesti ardore micantes,
 Ingenuusque lepos & non ascita venustas,
 Et sine felle sales, & lactea copia fandi
 Testantur, rapiuntque hominum mirantia corda.
 Felices! quos affatu dignaris amico,
 Queis depromis opes animo interiore repostas,
 Arcanum ingenii totum & penetralia pandens.
 Hic Sophiæ ac Themidis domus, hic Astræa relicto
 Consedit cœlo, & regum Prudentia custos,
 Innumeræque Artes, & clara inventa virorum.

Quas dum miratur juvenili in pectore dotes
 Chisius, ac sese gaudens agnoscit in illis:
 Ilicet arsit amore tui, alternamque petivit
 Promisitque fidem: cumque alto vertice regni
 Jam fulgeret apex & sacræ insigne tiaræ;
 Ille sibi vitæ socium delegit, & ultro
 Amisii è ripis Romanam accivit in urbem,
 Grande ornamentum Musis aulæque futurum.

O quoties dum purpureo laudante senatu
 Egregios actus patroni condis, & ingens
 Nomen Alexandri non impare tollis ad astra
 Carmine; suspensis Tiberinus restitit undis,
 Gratatus reduces Germano auctore Camenas.

O quoties sensum ante annos experta senilem,
 Et grave consiliis pectus, rebusque gerendis
 Mentem habilem, ac cunctos fortem superare labores;

Te patriæ invidit Roma, optavitque Quiritem
Esse suum. Ac ni mors Fabium immatura tulisset,
Ires jamdudum Latio spectandus in ostro,
Inclyta quod meruit virtus, quod numina debent
Justa tibi, studiisque optat certantibus orbis.

Absenti Padiborna alios decernit honores
Interea: flagrant pariter te principe cives
Et pastore frui. Ne spes ne differ amantum,
Ferdinande, morasque omnes abrumpe, vocatus
Assensu unanimo & votis concordibus urbis.
Quis pompam illius lucis, quis gaudia fando
Concelebret? sacro cum rite perunctus olivo,
Festivas inter voces cantusque tubarum
Cymbalaeque, & gratis modulata sonoribus æra,
Ibas delubrum ad magnum, soliumque petebas
Aureus in baculo & gemmantis tegmine mithræ.
Credo equidem cineres patrum exultasse sepultos:
Felicemque altis Divum de sedibus umbram,
Et spectasse, tuo & lætam applausisse triumpho.
Nec verò optatis solum provincia sensit
Respondere fidem: sed spes & vota fatetur
Inferiora suis, tanto sub principe, fatis.

Quæ dum Teutonicas miracula fama per urbes
Dividit, & gratis aures rumoribus implet:
Arrecti populorum animi, mirusque repente
Corda incendit amor. Tacitis tua sensibus omnes
Imperia exoptant: studio præsumit aperto
Westphaliæ caput, & Bernardo læta volenti
Deligit adiutorem, ac jus dat habere secundum:
Bernardo, Batavum justo qui Marte rebellem
Nunc premit, & sævis pavidum circumtonat armis,
Ille pedo gladium socians, mithræque comantem

Imbelli obtendens galeam , gens impia quando
 Fas omne abruptit , ferro flammisque refutat
 Crimina , & everfas Divorum ulciscitur aras.
 Interea coelum votis precibusque fatigans
 Poscis opem , ac superos melioribus addere castris
 Sollicitus curas : venient ad signa vocari ,
 Ne dubita , victoque dabunt ex hoste triumphum
 Ferdinande tuis : & quod clementia munus
 Prætulerit , pacem adjungent victricibus armis.
 Hanc pietas , & prisca fides , & casta sequetur
 Relligio. Fugient fraudes , & amica furori
 Hæresis ora regens mendaci turpia larvâ.
 Cumque olim terras senior , te flente , relinquet ,
 Coelestemque animam cognatis inferet astris :
 Tunc Paderæ Amisique jugo devincta sub uno
 Flumina pacatas volvent feliciter undas ;
 Et Ferdinandi læto cum murmure nomen ,
 Insignique ferent Musas trans æquora pompâ.

A D E U M D E M

EPISTOLA.

FERNANDO , patrem patriæ quem libera dixit
 Luppia; cui Franci palmas celeremque triumphum,
 Hermiones victi pacem debere fatentur ;
 Dicere quam mallet Commirius ipse , salutem
 Extremis longe Caletum mittit ab oris.
 Nescio quod tibi me secretis viribus astrum
 Temperat , & ductos per tot discrimina rerum
 Fortunæque animos arcano foedere jungit.
 Namque mihi insolito quatiuntur pectora motu ,

Et

Et mira capti sensus dulcedine gliscunt ;
Forte tuum nostras fando si perculit aures ,
Incurritve oculis sparsum per carmina nomen :
Carmina quæ grati fundunt tibi plurima vates ,
Quæque ipse æternis dignaris credere chartis.
Nec me adeo ceræ capiunt , & scuta vetustis
Oblita imaginibus , titulique , & laudis avitæ
Reliquiæ illustres : nec qui fastigia regum
Te tollit super , atque ipsis cœlestibus æquat
Pontificalis apex , mitræque insigne decorum ,
Et baculus terris pariter metuendus & orco.
Sunt hæc magna quidem , meritis & debita , princeps ,
Dona tuis. Sed non solos fortuna merentes
Adjuvat : & spreta quondam favor ambitioque
Plus virtute valent. Tua denique , non alieni
Quæ sunt juris , amo. Me me rapit igneus ardor
Ingenii , & puro facundia purior anne :
Atque expers fuci , & nativo aspersa lepore
Simplicitas. Qualem tulit ætas aurea vatum :
Cum regeret justis Romanum legibus orbem
Augustus ; Pindi Mæcenas regna teneret.
Sanctius his etiam , & nostro pretiosius ævo ,
Quodque ipse ingenii vel corporis omnibus unum
Muneribus præfers decus , in tua jura volentem
Transtulit : eximius morum nitor , & bona mentis
Sobrietas , pompaque animus non victus honorum ,
Fortunaque sua major , & dignus habere
Quas contemnit opes ; expertaque rebus iniquis
Sæpe fides ; pietasque alto sub pectore fixa ;
Religioque Dei cultum quæ servet & aras ,
Quæque suum Christo melioribus asserat armis
Imperium. Cordi religasti hæc vincula nostro :

L

Quæ renovas , quoties scalpro perfecta fideli
 Effigies oculis sese mirantibus offert ;
 Et placida frontis mihi majestate renidens ,
 Permittit simul alternum & promittit amorem.
 Ergo ego , quando vetor voces audire loquentis ;
 Aspectuque frui , calamo confabulor absens ;
 Et desiderii pennis inVectus , amœnos
 Nunc lustro Paderæ fontes , & florea rura
Neuhusii. Musas nunc tecum in valle reducta
 Cantantes , tantoque beatas præside adoro.
 Et juvat auditos imitando reddere cantus ,
 Ac similes tentare modos non viribus æquis.
 Nec revocare gradum , carasque relinquere sedes
 Posse putem , Fernande : aurem ni vellat Aquinas
 Austero increpitans vultu , invitumque reducat
 In loca senta situ , & pungentibus horrida dumis ;
 Jamque vale : feror ingenti circumdatus umbra ;
 Omnis & ex animo Phœbi lux pulchra refugit,

E I D E M

SOTERIA.

*Cum è periculosissimo dysenteria morbo tandem
esset recreatus.*

QUAS superis reddam grates pro munere vitæ
 Ferdinande tuæ ? Queis vatum turba piorum
 Mecum aras cumulet donis te sospite sospes ,
 Sublato interitura , simulque premenda sepulchro ?
 Ipse quidem tanti cum nuntia fama pericli
 Perculit infandis trepidas rumoribus aures :
 Extemplo tenebris sensi per lumina obortis

CARMINUM LIB. II.

Caligare diem. Coiit formidine sanguis;
 Defecere animi, rigitque immobile corpus:
 Ut Nioben perhibent natorum strage suorum,
 Phineaque aspectâ quondam obriguiffe Medusâ.
 Membrorum interea vinculis & mole caduca
 Libera mens, qua certa viæ tua ducit imago,
 Ingreditur: celeres amor & metus addidit alas.
 Non illam montes, aut plenis flumina ripis,
 Æquoreive lacus remorantur. It æthere aperto:
 Fulguris inque modum celsa superastitit arce
 Neuhusii. Tum furtim ipsis penetralibus audax
 Irrumpit, vigilum nulli observata tuorum.
 Atque ibi languentem suspiriaque ægra trahentem
 Te videt. Exanguis macies nudaverat ossa,
 Inque tuo vultu pallorque, & plurima leti
 Sederat effigies. Quantum ah! mutatus ab illo
 Principe eras, vinctum aurata quem tempora mitra,
 Regali & nixum baculo mirantur ovantes
 Delubris populi, & ceu præsens numen adorant.
 Muta metu thalamos cingebat turba medentum,
 Et variis corpus succis atque arte fovebant
 Pœoniâ, incassum. Morbi violentia cunctas
 Herbarnm exuperat vires, gliscitque medendo.
 Jamque propinquabat tacito mors improba gressu,
 Sanguineam quatiens falcem. Tulit obvia contra
 Brachia flammatus pulchro Schatenus amore:
 Inque suum avertit letalia vulnera pectus.
 Labitur, & patroni animam supponere fatis
 Lætatur moriens. Tum nube incinctus Apollo,
 Ne cari vitam sibi non deberet alumni,
 Venit. Eum longo stipabant agmine Musæ,
 Et Charitum chorus, atque exercitus omnis amorum.

Ipse videbaris dextram sentire potentem ;
 Auxiliumque Dei. Sensimque redibat in artus
 Et vigor , & primæ robur cum flore juventæ.
 Torckius indigetum templis solvebat honorem
 Votorum reus : & motis ad carmina nervis
 Vatum animos cupida suspensos aure trahebat ,
 At læti pulsa tandem formidine cives
 Certatim dapibus curas & nectare Jacchi
 Laxant , nocturnasque incendunt ignibus umbras ,
 Atque incompositis referunt spectacula ludis.
 Dum sibi gratantur ; dum te patriæque parentem ,
 Custodemque optant producere Nestore vitam
 Longius , Euboicæque annos æquare Sibyllæ :
 Excussus plausu sopor , & mens reddita membris ,
 Ac simul effugere oculos regalia tecta ,
 Et fontes Paderæ , & Romani limes Aliso
 Imperii. Sed non etiam tua dulcis imago ,
 Ferdinande , mihi cum somno lenta recessit :
 Æternum hærebit memori sub pectore fixa ;
 Nec proprios unquam sibi deesse queretur honores ,
 Turaque , floresque , & Musarum carmina munus.
 Illa quidem male grata , tuisque haud digna referri
 Auribus : at purum domini testantur amorem.
 Nec vero si Dii vocem & plectra æmula Flacco
 Annuerint , donentque Andinos vincere cantus ;
 Par laudi sperem esse tuæ. Immortalia facta
 Immortalis egent calami : solusque triumphos
 Quos meruit virtus , potes æquiparare canendo.

ILLUSTRISSIMO ECCLESIAE PRINCIPI
 JOANNI DE MONTPEZAT
 DE CARBON
 ARCHIEPISCOPO BITURICENSI.

*Cum Nicephorus tragædia eidem à collegii alumnis
 dicaretur.*

PONE modum curis, paulumque abrumpe laborem,
 Qui grege te caro super & custodibus ipsis
 Exercet, cunctos vigilantem avertere casus.
 Musarum festiva parat certamina pubes
 Muneribus decorata tuis: oculisque vicissim
 Servire, atque animis pia per spectacula tendit.
 Maternis non hîc umbris agitur Orestes
 Feralem tristi funestat imagine scenam;
 Non Medea viri crimen majoribus ulta
 Criminibus; non Oedipodes per fata parentis
 Ductus ad incestum; non prolis sanguine potus
 Tantalides; non Alcidæ labor ultimus, ignis
 Quem meruit. Casto meliora exempla theatro
 Te spectante decet mites proponere Musas.
 Si faciunt ludos, ludi sunt præfule digni,
 Christiadumque oculis. Dat sacræ nobile scenæ
 Argumentum, ipso præfert qui nomine palmas
 Supposta heu! misero Nicephorus hostia quondam
 Saprício. Non illo alius contemnere dulces
 Vitæ blanditias, ferroque opponere corpus
 Fortior, & letum pro relligione pacisci.
 Illius & lacrymas, cum duri pectus amici
 Mollire, antiquamque fidem revocare precando

L iij

Incaſſum inſtituet, populus mirabitur omnis.
 Fors & erit, quondam ut juvenes creſcentibus annis
 Æmula ſuccendat virtus, mortisque decoræ
 Ambitio: & quem nunc imitando effingere gaudent,
 Illum æquare velint, ſimilesque referre triumphos.
 Interea mores, etiam cum ludimus, æquum eſt
 Informare pios; magniſque ad fortia facta
 Ducere imaginibus, Chriſtiſque accendere amorem.

Sed quid opus tandem veteres evolvere faſtos,
 Et peregrina ſequi veſtigia? propria virtus
 Carbonum eſt pietas, veſtræque domeſtica genti:
 Unde petant morem, quos famæ haud vana cupido
 Sollicitat. Nam ſeu patriam defendere certant,
 Seu caſtos ritus, Romanaque ſacra tueri,
 Vel pacis tractare artes; domus omnibus una
 Sufficit. Illa viros pariter fortesque, pioſque,
 Quos miremur, habet. Morinorum moenia teſtor,
 Albanasque arces: ubi quondam ſanguine fuſo
 Juratam magni heroes regique, Deoque
 Signavere fidem. Caleti obſederat urbem
 Sub Duce Francigenâ, fatiſ melioribus uſus
 Auſtriades. Et jam centum æra tonantia flammis
 Proruerant muros: rupto ſtant aggere contra
 Hinc Carbo, hinc bellum. Bis vulſis moenia ſignis
 Adverſæ irrupere acies, bis reppulit illas
 Fortis avus. Sed enim non uno vulnere feſſæ
 Deſciant dextram vires: cadit obrutus armis,
 Victoresque premens proſtrato corpore vincit;
 Quaque licet, muris ſubeuntem ſubmoveret hoſtem.
 Parte alia genitor Tarnis dum pugnat ad oram,
 Albanoque urget clauſos ſub monte rebelles;
 Principiſ ante oculos funus laudantiſ honeſtum,

De Hofne.

Albertus Cardin.

Inſidevici XIII.

Et cœlum pariter miles, martyrque petivit.

Tu quoque claræ inter tot fortia pectora gentis,
 Illustre exemplum, & memorabile laudis avitæ
 Nomen eras; nisi te pietas adjungeret aris,
 Lenibus & studiis rejecto Marte dicaret.

Quamquam hîc bella etiam pugna sine sanguine virtus
 Sustinuit magnis animis, atque intulit ultro.

Seu cùm impubis adhuc doctâ plaudente coronâ
 Colligeres sophiæ lauros, & pulvere honesto
 Sordidus acciperes meritam certamine palmam.

Seu cum immortalis gladio, & cœlestibus armis
 Instrueres magnam graviora ad prælia mentem,
 Certa sequens patrum gressu vestigia presso:

Jam tum discebas venturo infringere vires
 Errori, propriis præludebasque trophæis.

Quis dicat quantas cornu natura benigno
 In te effudit opes! quantis proventibus auctæ
 Ingenio crevere tuo! Cum sanguine venit
 Ducta per immensam seriem comitumque, ducumque,
 Et dominis etiam terrarum innexa coronis
 Nobilitas. Titulos atavorum insignibus ornas
 Ipse tuis: quæque est aliorum gloria major,
 Hæc in te minima est heroibus esse creatum.

Si dignam imperio speciem vultusque verendâ
 Majestate graves cœlum dedit: ipse sereno
 Imperium mollis risu; metuensque timeri,
 Majestas quod habet fulgur, clementia demit.
 Nulli difficiles aditus: patet omnibus horis
 Janua, nec fandi tempus captare necesse est.

Jam quale ingenii robur, quam vivida mentis
 Fulget ubique acies, quam rebus prona gerendis
 Dexteritas, quæ consilii fiducia, nunquam

Successū frustrata suo : Prudentia victrix
 Fortunæ , & casûs , æquâ regit omnia librâ :
 Ardua quæque aliis , vel desperata videntur ,
 Explicat , & cursus cogit servare secundos.

Res curare suas facer ordo , patrumque senatus
 Temporibus duris regali jussit in aula.

Plena laboris erat provincia , plena pericli
 Conciliare pedum scepro , pallatia templis ;
 Nec civis violare fidem , nec prodere sancti
 Jura ministerii. Votorum summa fuisset

Hæc aliis , tam difficili se calle ferentes
 Non titubare gradu. Medio in discrimine vadis

Intrepidus , regisque , & patrum jura tueris ,
 Regis apud patres , patrum defensor in aula.

Quodque magis mirum est , partes rationibus ambæ
 Et dixere suis simul , & sensere faventem.

Nec semel hæc perspecta fides , laudataque virtus
 Solemni in cœtu , quò sacro ex ordine lecti

Conveniunt de more patres , cùm publica rerum
 Cura vocat. Quoties , procerum mirante senatu ,

Discordes animos , populisque inimica ferentes
 Consilia , eloquio & facundæ fulmine linguæ

Fregisti ? Quod Volcarum provincia floret ,
 Quod servat leges & municipalia jura,

Quod gemini sperare audet commercia ponti ,
 Munere quod pacis fruitur , quod regis amore ;
 Hoc tua sedulitas illi , & prudentia præstat.

Hinc illi plausus , hinc te ad fastigia rerum
 Sponte suâ ducens favor , & sine crimine prensans

Gratia : quæque istos tibi sola petivit honores,
 Virtutum ambitio , turpis secura repulsæ ,

Præmiaque

Præmiaque exuperans meritis, quæ maxima debet
Roma tibi, Biturix votis certantibus optat.

GALLUS NUMIDICUS,

A D V. C.

HEMERICUM BIGOTIUM.

ILLA, vides, cortis dominatrix ales opimæ,
Cœruleis paleis, minioque ardentia multo
Colla gerens, cristamque ostentans vana minacem;
Quæ passu ingreditur per gramina læta superbo;
Expandensque alas pictæque volumina caudæ,
Attonitum visu vulgus plebemque minorem
Territat, & pompa obsequium sibi quærit inani:
Accola Bætis erat, cui vis invicta Deorum
Abstulit humanos mutato corpore vultus.
Digna cani res est: tu dictis adjice mentem

O decus, & nostræ cura Hemerice Camenæ.

Qua propè Getulum, ponti discrimine parvo,
Despectat litus meta Herculis ultima Calpe:
Imperium in populos durum exercebat Alastor,
Geryonis de stirpe satus: sic fama ferebat,
Et mores fecere fidem. Vultu horridus atro,
Nulli aditu facilis: contemnere suetus amorem,
Dum metui sciret: sceptro submittere leges:
Cæterà ventosa melior contendere lingua,
Quam pugnare manu; timidusque lacerare fortis,
Torva virum vix ora ferens. Tamen inclytus armis
Ille celebratur, tanta inconstantia famæ est!
Et volitat longe bello memorabile nomen.
Conveniunt juvenes diversis partibus orbis,

M

Ingentes actus magnorum exempla laborum
Rege sub indomito visuri, Venit & ipse
Gallicus Alcides, sed non manifestus, & inter
Confertos latitans. Urebat scilicet illum
Æmula laus, factisque suis jam noxia virtus.
Excipit hos torva cum majestate tyrannus.
Utque sibi accedat major reverentia, vultum
Coeruleis pingit maculis, minioque rubenti
Inficit in lunam sinuatae cornua barbæ.
Dat collo circum tubulis undantia crispis
Linteæ: rugosumque sinus componit in orbem,
Glutine triticeo saturos, amyloque rigentes:
Mobileque ad numeros latus & vestigia librans,
Magnifice ductum à tergo circumspicit ensẽ,
Seque admiratur, cultuque superbit in illo.
Tum graviter spirans, tumido sic ore profatur:
Discite magnanimi juvenes quam laudibus impar
Fama meis fuerit: veroque minoribus aures
Implerit vestras, licet augeat omnia rumor,
Et nondum visis mendax fastigia rebus
Addat in immensum, Non ulla veretur Alastor
Damna sui decoris: majoremque agnita virtus,
Quam narrata probat. Vos visa docete nepotes.
Ante tamen breviter veteres audire triumphos
Præstiterit. Subdunt animis ingentibus acres
Facta ducum stimulos, partæque in pulvere lauri,
Ergo rudimenta, & nascentis pignora laudis
Prima fuere, feros manibus lacerare leones,
Pressisque immanes elidere faucibus urfos,
Nudum armis, fidentem animis. Quid Græcia jactat
Terrorem Nemees Alcidaæ robore victum?
Plura puer feci. Virtus crescentibus annis

Ipsa etiam crevit. Mutavi saltibus urbes,
 Aque feris arma in populos victricia verti.
 Hic quoque par fortuna fuit. Vix moveram in hostem,
 Et jam victus erat: pax & discrimine parvo
 Bella sequebatur, nostrum poscentibus ultro
 Gentibus imperium: pro me rem fama gerebat,
 Vixque omnis Libye pugnam suffecit in unam.
 Ergo novos orbis, penitusque reposta profundo
 Regna sub Oceano, vixque ipsi cognita soli
 Quærere consilium est: ne virtus limite mundi
 Æstuet angusto, pigraque in pace senescat.
 Repperimus, sceptris accessit Vesper Iberis:
 Flavescentes auro montes, atque æquora conchis
 Gemmiferis constrata, suis victoribus offert
 Americæ. Sed & hæc, fateor, victoria multum
 Non habuit laudis. Quid enim submittere inermes
 Laudis habet? Peperit justos Europa triumphos:
 Dum, quos sit pulchrum mihi vincere, suscitât hostes.
 Germanos domui: pendit captiva tributum
 Ausonia: infrænes Siculi mea jura verentur.
 Non libuit bellum Geticis inferre pruinis:
 Defensamque gelu claustrisque nivalibus Arcton
 Quærere, visa fuit res nostro indigna labore.
 Una jugum sedenim collo quassante recusat
 Gallia, luctaturque suis animosa ruïnis
 Nequicquam. Facit hos animos, redditque superbam,
 Nescio quis nostræ jamdudum debitus aræ
 Ogmius. Atque utinam campo deprensus aperto
 Sustineat mecum justo contendere Marte!
 Ille amens nosset quid vano distet Alastor
 Hercule, quam levibus præstent mea vincla catenis.
 Non potuit lentum ulterius cohibere furorem

Sic vocabatur
 Gallicus Hercu-
 les, de cujus cate-
 nis ex ore pen-
 dentibus vide Lu-
 cianum.

Ogmus : & vocem mentis turbante tumultu :
Coram adsum quem poscis , ait , mactandus ad aras
Victima grata tuas : votivum perfice munus,
Quando tam facilem spondet victoria palmam.
Nec plura his finit ira loqui. Discedere vulgus
Inde metu mutum jubet , & dare libera pressis
Ordinibus spatia , ingenti clamore tyrannum
Increpitans ; mediaque ferox consistit arena.
Sed non contra animis & pectore fractus Alastor
Ferre gradum , non ora potest infesta tueri.
Haudque aliter trepidat , quam sola in valle leonem
Pastor ubi offendit tumidus ; dum retia damis
Tendit , vel canibus leporem sectatur anhelum.
Genua labant , tremulis pulsu micat artubus horror.
Quid faciat ? quo se tanto in discrimine vertat ?
Hinc metus , inde pavor studia in contraria pectus
Abripiunt. Pudor est tumido sic ore locutum
Cedere , & ad pugnam non respondere vocanti.
Sed retrahit pavor , & nimium sibi cognita dextræ
Futilitas , miserumque animam postponere honori.
Spem vultu simulat tamen ; & quas non habet iras ,
Ingenio supplet , naturamque adjuvat arte.
Ter mulsit barbam consueto more minacem ,
Terribilesque oculos intorsit lumine fusco
Multa fremens : ter se , nullo prohibente , teneri
Indoluit. Cunctos in opem miser advocat astus :
In cassum , nec enim Alcides avertitur illis ;
Sed pugnae in studio perstat , nec jam ulla moratur
Foedera : cunctantemque , & supplice voce rogantem
Corripit amplexu furiosus Alastora , vique
Quassatum multa , prono super ipse sequutus
Pectore humi sternit , genibusque incumbit ; & arctis

Elidens manibus fauces, cum flamine vitam
 Eripit. At gelidum, dictu mirabile, corpus
 Vertitur in volucrem primum illo tempore visam.
 In rostrum vultus tenuantur: barba rubenti
 Mutatur palea: cristæ pro crinibus extant:
 Brachia luxuriant plumis, & pectora villis:
 Torquis adhuc collo superant vestigia crispæ;
 Concreto sedenim livorem à sanguine duxit.
 Et quia præcluso vox est elisa meatu,
 Non nisi singultus tremulos è faucibus edit.
 Haud tamen ille suos mores cum corpore vertit:
 Quoque vir intumuit, spectatur in alite fastus.

CICURES LUSCINIÆ

TOTA HYEME CANTANTES.

A D V. C.

LUDOVICUM PETITUM POETAM EXIMIUM.

SIRENES nemorum, pennatæ gloria gentis,
 Dicite, lusciniæ, quæ cantus tanta voluptas,
 Dum bacchatur hyems, & terras frigore vexat!
 Ecce omnis raptos arbor nunc luget honores:
 Desertæque suis odiosa silentia silvæ
 Hospitibus servant. Languent merulæque, parique,
 Et dociles sturni, pictis & acanthides alis:
 Et querula solùm testantur voce dolorem.
 Dulcibus interea mulcetis cantibus auras,
 Et veris mediâ celebratis gaudia brumâ.
 Nempe meus Daphnis vos excitat: illius ergo
 Rumpitis ante diem blandas in carmina voces:
 Natalesque umbras lucorum & frondea tecta

M iij

Exosæ, cultis agitat in ædibus ævum;
 Scilicet ut mores domini referatis amœnos:
 Illius & miti ingenio vestigia ruris
 Cedant, & quicquid superest feritatis avitæ.

Dum loquor, ecce fremunt caveis jam classica totis,
 Et rostro argutos sonitus imitante tubarum
 In consueta vocant se prælia. Martius omnes
 Incendit canor, & sopitum exfuscitat ignem.
 Principio levibus prætentant guttura musis
 Garrituque rudi. Qualis cum pollice nervos
 Explorat fidicen, confusaque murmura miscet
 Præludens. Tota mox adnituntur opum vi:
 Et quos quamque usu docuit natura magistro,
 Ore referre modos properant. Amor adjuvat artem:
 Dulcis amor laudum, & vincendi pulchra cupido.
 Atque hæc tristitiam simulans, cum murmure anhelò
 Ah! fontes dolet amissos, & ruris opaci
 Testatur desiderium: suspiria densa
 Vocem intercludunt, & languiduli singultus.
 Mœrentis questus tamen est audire voluptas,
 Et venit à ficto major quoque gratia luctu.
 Latior hæc castum Zephyris enarrat amorem,
 Inclusasque sinu flammæ & amabile vulnus
 Detegit impatiens animi: discrimina vocum
 Mille adhibet, totidemque modos. Nunc sponte vo-
 lutum

Faucibus ire sinens carmen; nunc gutture rauco
 Infuscans; nunc arguto raptim evibrat ore,
 Conciditque frequens animam, mollitque tremendo.
 Interea socias pudor urit & æmula virtus.
 Succensent aliæ, & convitia mutua dicunt
 In numerum, jactantque minas: it pectore creber

Sibilus, atque aurem stridore lacescit acuto.
At quarum civilior est discordia, gaudent
Inter se miscere jocos, blandasque vicissim
Dicere delicias. Ceu quondam in valle reducta,
Montibus aut curvis lasciva jocatur imago,
Offensam geminans vocem: miratur arator
Inscius, & credit Nymphas audire loquentes.
Garrula non aliter pubes rixatur amice:
Succedunt, præeuntque; & jam cantata retractant
Carmina: perque vices alias imitantur, & iisdem
Insistunt numeris studio certante; fugasque
Intexunt, variosque orbis, alterna premendo
Per vestigia se: donec jam spiritus illas
Deficiat, medio & cantu frustretur hiantes.

Fortunata cohors, non vos de plebe volantum
Obscurum cepit genus aut mortalis origo
Indecores. Sed si Samii commenta magistri
Vera canunt, manes tumulis remeare sepultos:
His magnorum animas membris inolescere vatum
Crediderim, post fata iterum sub lumina missas;
Musæumque, Linumque, recepta & conjuge lætum
Orphea, quique olim motis ad carmina saxi
Arte nova muros urbi circumdedit, & qui
Delphinas fidibus potuit frænare canoris,
Atque alios prisca insignes quos extulit ætas.
Ergo agite, officio dominum recreate fideli
O blandæ, procul & tristes avertite curas.
Nam meruit. Non illo alius per tempora brumæ
Infestas vobis hiemes & frigora flammis
Dispulit, aut melius venientem molliet æstum.
Ille etiam dulces escas & pabula nota
Sæpe manu tulit, & largos sitientibus imbres.

Nec vos ullus amor nidorum aut prolis alendæ
 Sollicitat castas , importuniquè hymenæi.
 Nec jam ullus terret medicato vimine pastor,
 Aut serpens rictu , prædatorve unguibus ales.
 Otia sed vobis clemens immunia præstat,
 Carminis & solum officium pro munere poscit.
 Obsequium felix , & libertatis amori
 Anteferendus honos, tali servire magistro.

P S I T T A C U S

A D V. C.

ANNAM BIARDUM INCARVILLÆUM.

TU quoque carminibus quondam celebrabere
 nostris

Eoæ viridis regnator Psittace silvæ:
 Quo doctæ gaudent volucres didicisse magistro
 Arguto humanas imitari gutture voces.
 Unde tuæ tamen ordiri præconia laudis
 Incipiam? nam dicta aliis jam vatibus , auro
 Circum colla nitens , minioque interlita torquis,
 Plumaque nativo superans fulgore lapillos,
 Et mille ad solem quæ sparsa coloribus Irin
 Cauda refert, coccoque rubentis gloria rostri,
 Blanditiæque , jocique , & herilibus oscula labris
 Sueta dari , & sævæ in fures convitia linguæ.
 Hæc , & plura , quibus justo te Psittace tollis
 Inter aves fastu , prisce cecinere poetæ:
 Nos versam effigiem , mutataque membra canemus.
 Parnassi sacras furtim penetraverat arces
 De levium populo lepidissimus unus Amorum.

Nam

Nam forte Idalii nascuntur dispare fratres.
Hos Cytherea parens divino semine leti
Procreat immunes: ast illi humana sequuntur
Fata nothi, patrioque trahunt à sanguine labem.
Haud tamen hic gressu pueris cœlestibus ibat
Inferior: par oris erat, frontisque venustas;
Idem oculis ardor. Non flavis gratia cirris,
Non brevibus deerat formosa superbia pennis.
Nec minus ille etiam jaculis metuendus & arcu;
Nec rudis ardenti juvenes incessere tæda,
Si libuisset, erat. Sed enim violentia menti
Nulla fuit: ludi, nugarumque una voluptas.
Gaudebat petulante sales aspergere lingua,
Et grata innocuis incendere prælia dictis.
Ergo ubi se lucis frondentibus intulit audax,
Nunc vitreos propter fontes lascivus oberrat;
Nunc super areolas & odoriferos pulvillos
Radit iter liquidum suspensis lubricus alis;
Nunc manibus totos horti populatur honores
Præteriens, fertisque comas innectere gestit.
Sæpe etiam medio libratus in aere, lauri
Vel ramo insistens, flores jaculatur; & ipsas,
Aut violæ, aut croceo calthæ petit imbre sorores:
Inque caput nimbos, inque ora effundit olentes
Insultans; factisque jocos scurrilibus addit.
Non tulit ulterius puerum regina procacem
Calliope; meritisque pares imponere pœnas
Cogitat. Ecqua autem speret ratione fugacem
Prendere? Fidentemne etiam pernicibus alis
Captabit? notos igitur se vertit ad astus:
Et volucrem aucupio, qua debuit arte, fefellit.
Forte fuit curva auratus testudine carcer,

N

Ovid. l. 6. Me-
tamorph.

Quem distincta ostro virgarum argentea circum
 Claudebat series : fulgent capita alta pyropis
 Nexilibus ; virides prætexunt infima gemmæ.
 Hoc quondam abdiderant victas certamine Picas ,
 Servabantque sui monumentum insigne triumphi
 Aonides. Ergo hunc mediis componit in hortis ;
 Ambiguaque fores , & fallax cardine limen
 Occulto insidians filo suspendit. At intus
 Calliope flores & poma reponit , amor
 Incauto illecebras. Quæ summa ut ab arbore vidit ;
 Advolat in prædam , caveæque irrumpit apertæ :
 Demens , qui luctusque suos , quodque ipse parabat
 Exitium sibi , nesciret ! Nam pensile limen
 Labitur extemplo , & nulla referabilis arte
 Cardio viam obstruxit. Gemit Cythereia proles ,
 Proque suis sero nimium sese increpat ausis.
 Nec minus interea , si quâ vi claustra revellat ,
 Nititur. Explorat clathros , & virgea multâ
 Septa manu quassans , morsuque & dentibus urget
 Nequicquam. Simul hinc magnis clamoribus adsunt
 Pierides , gaudentque vicissim illudere ; & iras
 Extimulant dictis & amaræ verberare linguæ.
 Ille truci contra obtutu respondet ; & acres
 Plus oculis quam voce minas , ni vincula resolvant
 Protinus , intentat. Sed scilicet irrita Divæ
 Verba parum curant : ipsaque in clade ferocem ,
 Proque prece & lacrymis arcus & tela parantem ,
 Aversæ merito captivum in carcere linquunt.
 At puer infelix , quando jam exire facultas
 Nulla super , questusque diu jactarat inanes ,
 Nil responsuræ nomen genitricis opemque
 Implorans , statuit crudelem abrumpere vitam.

Utque humeris habilem pharetram de more gerebat,
Telum immite manu (tanta impatientia probri est,)
Heu! telum non hos fabricatum promit in usus.
Ferrumque obvertens nil tale merentia contra
Pectora: Tū certe vinculis & carcere foedo
Eripies, inquit; meque in mea jura repones:
Nec longum illudi capto patieris Amori.
Has inter voces letali saucius ictu
Labitur, inque suo moriens se sanguine versat.
Quem simul ac vidit (namque hauserat illa furentis
Clamorem extremum) casu illacrymavit acerbo
Calliope: pectusque manu percussa decorum,
Ungue genas secat; & flavos mœstissima crines
Inferias puero superinjicit, atque ita fatur:
Non ego te, testis Dea mater, & ipse loquenti
Fratr Amor, tantum sperabam haurire dolorem;
Ut velles telo crudele arcessere funus.
Da veniam, ô si quis sensus post fata remansit,
Errorisque animum memorem ne perfer ad umbras.
Dum queritur, corpus visum est exangue moveri:
Sive fuit lacrymis ea vis, siue oscula crebra
Instaurare animam membris potuere fovendo.
Nec mora, pro puero volucris novus emicat alis
Psittacus: inque Deæ gremium mirantis & ora
Insiliens blanda solatur voce; manumque
Et tenero in pignus pacis petit oscula rostro.
Ille quidem nollet cavea brevior teneri:
Non tamen hanc odit; nam priscum morte furorem
Deposuit: sed par studium, par lusus, & idem
Garrulitatis amor mutato corpore restat.

HOROLOGIUM

A D V. C.

ÆGIDIUM MENAGIUM.

MORTALISNE etiam felix audacia dextræ
 Æternas simulare domos, & legibus æquis
 Sidera constantem cœlo modulantia cursum
 Aggreditur, Divûmque operi certare laborat?
 Ecce brevis moles totum comprehendit Olympum:
 Æmula naturæ moles, qua prædita tellus
 Nil jam solis eget: neque lunæ consulit ignes,
 Ipsa suum sibi tempus habens. Namque alite curru
 Quot terram circum volitans sol conficit orbis,
 Tot gyro brevior imitatrix machina ducit;
 Metiturque viæ spatium, & discrimina signat
 Ortusque, occasusque; aut mundi vertice summo
 Cum stetit, & radiis fugientes contrahit umbras.
 Nec cessare licet, suaque in vestigia ductos
 Flectere jam retro gressus; quin improba voce
 Segnitiam incuset crebrâ, tardosque jugales:
 Seu cœlo dicat leges, atque imperet astris.
 Sed quis multiplices speret describere motus,
 Aut tam magna sequi miracula posse canendo?
 Ecce rudis plumbi, contorta è cannabe, massa
 Cardine subjecto pendet: vis insita deorsum
 Quam trahit, & sensim nativo prægravis urget
 Impete. Eam contra leviori corpore pondus
 Funis ad extremum nodo religatur: at illud
 Æthereas tantum se fert subline sub auras;
 Massa suo quantum descendit plumbea nutu,
 Hinc series motus, & inenarrabilis ordo

Ducitur : hinc totos apte diffusa per artus
Vis agitat molem , & certo cum foedere torquet.
Trochlea nam spiris circum labentibus acta ,
Tardior ipsa licet , vicinum concitat orbem :
Atque hic alterius conferto dente vicissim
Urget agens gressus , secumque impellit eundo.
Ergo ambo rapidus curvo ferat agmine vertex ;
Alterno ni libra moras versatilis unco
Injiciat , pressisque fugam moderetur habenis :
Ipsa autem justo tempus discrimine pensat
Interea ; secumque putat , quos lubrica fines
Accipiant momenta , quadranti quis modus arcto ,
Quantum labentes spatium determinet horas.
Cumque pererrato jam limite signa ruendi
Certa dedit , frænoque rotas cohibente minores
Admonuit pulso : versis fragor axibus ingens
Exoritur. Velut æstivam cum Juppiter olim
Increpuit nubem : vel cum victricibus undis
Oppositas rupere sonantia flumina moles.
Effugiunt orbis , indignatique teneri
Præcipitant , qua quemque suus vocat impetus , & qua
Vis plumbi gravior jubet inclinare sequentes.
Nec mora , turrita respondet ahenus ab arce
Excubitor : ferroque sonum pulsante per auras
Ingeminat toties , tabula quot in indice tangit
Virga notas ; numerumque horarum cantibus æquat.

Haætenus informes orsus , & nobilis artis
Pingue rudimentum. Nam posthac doctior ætas
Expoliit , cultuque novos adjecit honores.
Nunc picturato labentia sidera mundo
Artificem justis deducere motibus annum
Suspicias , Phœbique imitantem lumina flammam

Obliquum per iter bissex percurrere signa;
 Errantemque globum lunæ, parvosque planetas,
 Alternis dociles modulari lustra choreis.
 Nunc fictas acies mirabere, sævaque in armis
 Agmina præbere infantis spectacula belli.
 Stat campo tacitus miles, viresque videtur
 Colligere ipse suas; donec vi concitus axis
 Signa dedit. Fremuere tubæ, & cava tympana pulsu
 Horrifico: stringunt enses, & tela corruscant
 Misti equites peditesque; idem omnibus incidit ardor:
 Alternosque ferunt ictus, & mutua densant
 Vulnera: mox facta concordēs pace quiescunt.
 Sæpe etiam heu! tristis suspensus imagine pompæ
 Integros memini spectando ducere soles.
 Saturnus, similis leges & jura ferenti,
 Fronte oculisque minax folio confederat alto.
 Sub pedibus rigidæ fatalia pensa sorores
 Carpebant. Mors ipsa aderat, cui falce gravatur
 Dexterā terribili, librataque pendet in ictum:
 Exque viris, fallax quos lætat vita futuri
 Immemores, nunc hos oculis, nunc destinat illos.
 Supremæ interea miseris Deus arbiter horæ
 Metiri momenta, & inevitabile punctum
 Ære videbatur pulsato indicere. At illa
 Protinus in medios qua copia facta ruebat,
 Monstratumque caput telo excutiebat acuto.
 Vosne hostes somni dicam, quis cura quietem
 Rumpere tinnitu, & lucis revocare labores?
 An vos, quæ dominis coelata in pyxide clausæ
 Gemmantes horas, pretiosaque tempora in auro
 Volvitis affixæ lateri noctuque diuque
 Excubiæ vigiles? Nec tu incelebratus abibis

Carminibus nostris, memori dignissime fama
 Annule: quem digitis Cæsar regalibus aptum
 Scilicet, ingenioque parem gestare solebat
 Carolus. Ille brevi pala, mirabile visu,
 Currentesque rotas, implexosque orbibus orbes,
 Ponderaque, & justo suspensam examine libram,
 Indice cumque suo vocalia ceperat æra.
 I nunc, i tenuous nunc admirare quadrigas
 Græcia, quamque suis navem musca obtegit alis:
 Archytæ jacta ludos, fictamque volucrum
 Cœrula mendaci tranantem nubila penna;
 Quæque Syracosii solers industria fabri,
 Naturæque manus victrix miracula finxit.
 Plus quiddam est cœlum potuisse includere gemma.

Carolus V. Imperator.

Nunc ego te ô præses, degendæque arbitra vitæ
 Machina; sub rigido si te spirare metallo
 Non frustra perhibent, sed habet vis dædala mentem;
 Unum oro, & dulci vates pro carmine posco;
 Parce meo feralem horam properare Menalcæ.
 Sed potius relegens tua per vestigia cursum,
 Fata redordiri, primæque reducere florem,
 Quantum fata Deusque sinent, molire juventæ.
 Ceu quondam magna populi spectante caterva,
 Per denos sublapsa gradus retro umbra cucurrit;
 Ezechixque suos ævum revocavit in ortus.

Sine machinam viventem appellant.

HELIOTROPIUM.

ILUSTRES animæ, quas pulchræ gloria fortis
 Induit in florem, & pictis decus addidit hortis
 Sidera camporum, terræque parentis amores,
 Cedite: formosumque omnes agnoscite pronis

Verticibus regem, parvoque assurgite soli.
 Omnia solis habet, nomenque, orbemque, coloremq;
 Ardentesque auro radios, ignemque serenum
 Crinis, & innocuæ fulgentem luce coronam.
 Indidit & motum solers natura; suumque
 Esse dedit terris, visu mirabile, solem,
 Constanti qui lege dies metitur & umbras,
 Attonitoque novum deducit tempus Olympo.
 Quin & sensus inest flori, occultisque movetur
 Illecebris: pulchrosque fovet sub cortice duro,
 Quos radiis sol ipse suis exsuscitat, ignes.
 Ergo ubi purpureo reduces Oriente quadrigas,
 Auratumque videt dilecti sideris orbem;
 Ilicet haud dubiis prodit sua gaudia signis:
 Quemque modo exanguis moriturum stirpe putares,
 Nunc caput attollit nitidum, calicisque reclusas
 Pandit opes, fulvumque comæ diadema superbæ
 Explicat, & cupide tendit formosus haberi.
 Mox animas efflat molles, pretiosaque amanti
 Nubila: particulasque leves de corpore libat,
 Ire omnis cupiens, ni votis gleba repugnet
 Innectatque moras. Sed, quod licet, aspicit illum:
 Palliduloque suos vultu testatur amores:
 Est pro voce color. Nec amati gratia solis
 Nulla refertur. Et is parili quoque carpitur æstu,
 Et flammis calet ipse suis: gaudetque tueri
 Quos pinxit radios, seque admiratur in illis.
 Ast ubi nulla datur spectandi gloria floris,
 Et cœco obtutus dirimit nox invida velo:
 Ille moræ impatiens, (quid non amor improbus audet?)
 Permeat obstantes nebulas, radiumque fidelem
 Mittit ad absentem, notis impressa figuris

Qui

Qui sua verba ferat, multam exoptetque salutem,
 Admoneatque sui, responsaque certa reportet.
 Ipse autem quanquam præmissis interprete gaudet,
 Ni caro tamen aspectu, totaque potiri
 Luce datur, lenta paulatim tabe fatiscit.
 Demittit caput, & post aurea lumina solis
 Dedignantem oculum quicquam spectare, tenebris
 Devovet æternis: nimioque oppressus amore,
 Efficit ipse suo sibi dives caule sepulchrum.

U R A N I E

SEU THEOLOGIÆ DESIDERIUM.

E C L O G A I.

L Y C I D A S. Æ G O N.

FORMOSI Lycidas custos gregis, & bonus Ægon,
 Ægon ipse suis malas villosior agnis
 Noto constiterant in gramine, qua fugit aspris
 Cautibus elapsus liquido pede dives aquæ fons.
 Dumque omnis luxu grex solvitur, & loca late
 Concava lascivis resonant balatibus, ipsi
 Stant tristes, lacrymisque humectant ora magistri
 Grandibus. Alterno nec enim contendere verlu
 Ut quondam juvat, & tenues inflare cicutas,
 Ah! nimius miseros angit dolor: impius ex quo
 Nuntius attonitas fando pervenit ad aures.
 Et siluere tamen, dum vinci dura ferendo
 Nequicquam posse sperant mala. Verum ubi nullam
 Accipiunt legem, & tectus magis æstuat ignis;
 Tum gemitu laxant iter, indulgentque querelis.

O

Has venti, & tremulo retulerunt murmure lymphæ;
Mœstaque respondit curvis è vallibus Echo.

Lycidas. Pan nemorum custos, & capripedes satyrisci,
Et Dryadum chorus, & pastorum numina Nymphæ,
Accipite hæc, memoriq̄ne animo mea figite dicta.

Si vos à teneris colui puer, & pede casto

Vestras sæpe domos adii: si nocte serena

Dum filet omne genus pecudum, genus omne volantum,

Per juga cantando, per frondiferos labyrinthos,

Sum vestigia nota alacer gressusque sequutus;

Et plausus audii salientum, & verba notavi:

Quid prodest, quando Uranie me denique temnit?

Graminei colles & saxa virentia musco,

Antraque, nativoque arquata pumice cryptæ,

Vos testor læta implicitis umbracula ramis,

Ut mihi cura animum depascitur. O ubi soles!

Credo equidem niveis soles tunc isse quadrigis;

Cum Lycidas studiis juvenilibus iret opacas

Per rupes gracili Uranien meditatus avena.

Uranien silvæ, Uranien cava saxa sonabant.

Ipsæ etiam pinus, ipsæ alta cacumina fagi,

Uranie ad nomen Zephyro plaudente movebant.

Nunc vero lugent pinus; nunc languida fagi

Dejiciunt mœrore cacumina: nec nisi planctus

Convexæ referunt rupes, collesque supini.

Et merito quando Uranie me denique temnit.

O quoties molli sub gramine fontis ad oram,

Dum crispæ tremulis vibrantur flatibus undæ,

Hæc memini dixisse jocantibus! Ite Favoni,

Sic vos Chloris amans fertis fragrantibus alas

Innectat, roseoque capillos perpluat imbre;

Ferte illi, supplex Lycidas rogo, ferte salutem,

Et desideria , & mœsti suspiria cordis ,
 Questusque , & lacrymas , & adhuc improspera vota.
 Dicebam ventis , retulerunt omnia venti ;
 Sed frustra , quando Uranie me denique temnit.

Huc ades ô Philomela : tuos nam sæpe dolores
 Flens ipse audiui memorantem ; & sæpe vicissim
 Ore favens nostros studuisti audire labores.

Si tibi dulce meum quicquam fuit , ocyus alis
 Cœruleum per iter delabere , qua nemus ingens
 Hospitibus Musis felices educat umbras.

Hic illam invenies : hic me sua vincula primum
 Implicitum tenuere ; & vincula ferre juvabat.

Sic dices Philomela : O docti gloria cœtus ,
 Misit me Lycidas ; an adhuc tuus ? Et tamen olim
 Ni falso sibi plaudit , amabas hunc quoque Diva.
 Plurima namque aliis occulta aperire solebas.

Et cum triste vale ferret , complexa sereno
 Multisti vultu lacrymantem , & dura querentem
 Dissidia ; & reditus spe solabare futuri.

Interea fruges jam septima demetit æstas ,
 Promissi nec spes reditus tamen ulla refulget.

Quod si etiam durant fastidia , protinus atro
 Indignantem animam præcludi funere cernes :

Inque meo leti tumulo celebraberis auctor
 Causaque : nam hoc tumuli scribetur marmore carmen.
 Uranie Lycidam nimium aspernata peremit.

Hæc Lycidas : mistis sic fletibus excipit Ægon.

Ægon. Mutantur pratis sua gramina , fontibus undæ ,
 Arboribus fœtus. Nec Damon semper easdem
 Cogit in arva boves , nec eosdem Tityrus hœdos.

Omnia cum mutant , cur non & tædia muto.

At vidi cytiso satiari sæpe capellas ,

Et lauri baccis merulas , & nectare fucos.
Nam si apes usque thymo vescatur , rore cicada ;
Nec thymo apem vesci libeat , nec rore cicadam,
Dulce humor violis , & adultis frugibus æstas.
Sed neque perpetuis gaudent violaria rivis :
Sole nec assiduo placet arida frugibus æstas.
At mihi non ullis fas est odiosa levare
Interdum vicibus fastidia : protinus idem
Urgetur misero labor , & redit actus in orbem,
Jam quater in silvis pastori fraga leguntur ,
Et toties grato cerasus se pondere curvat ;
Ex quo istos colles & pascua nota frequento
Obdurans. Nec tam lepori sua cognita sepes ,
Nec tam præpetibus frondosa cubilia cervis ;
Quam mihi sunt notæ Carthaginiæ , Ilii & arces ,
Idæque , Xantusque , & pulchro flumine Tybris.
Cantavi toties , quo flebilis Orpheus antro ,
Ah ! miseram Eurydicen , infelicesque hymenæos
Lugeret ; quaque amissas reparaverit arte
Pastor apes. Fauces vox deficit ipsa. Capellæ
Me quoque jam fugiunt , repetiti dum piget illas
Carminis , atque greges alios , alia arva sequuntur.
Ite , nec invideo felix pecus , ite capellæ,
Tityrus , aut aliquis Divûm de gente Menalceas
Per juga dein meliora , & gramineas conyalles
Vos aget , atque novis recreabit cantibus aures.
Tantum , ne nimium placeat sibi ; neu male nostris
Indutus spoliis , victo velut hoste triumphet.
Vidi ego dum proprias miratur Silvius uvas ,
Tollere se fastu ante alios : dein turbine iniquo
Grandinis æstivæ populatas ingemere uvas.
Vidi ego dum latis Damon se jactat aristis ,

Vicinas segetes contemnere ; dein Jove duro ,
 Pleiadis aut casu disiectas conqueri aristas.
 Et tu Tityre flave , & tu formose Menalca ;
 Tityre vane animi , Divum de gente Menalca ,
 Fors olim amissos deserto in litore honores
 Flebitis , aspicietque altis de montibus Ægon :
 Aspiciet , vestro & luctu lætabitur Ægon ;
 Quando illum indigna spreveritis sorte jacentem.

Hæc pueri inter se jactabant. Flentibus illis
 Juppiter intonuit cœli de parte sinistra ,
 Et paulum luctus tali omine mulsit acerbos.

DAPHNIS.

ECLOGA II.

*In gratiam V. C. Joannis de Vyenne, Abbatis Sancti
 Martini apud Nivernum.*

THYRSIS. IOLAS.

THYRSIS Sequanides , & Phœbi cultor Iolas ,
 Ambo concordēs animis , sine litibus ambo
 Rivales , ibant soli per devia rura
 Obliti sociorum. Urebat Daphnidis illos
 Namque amor assueto violentius. Unus in ore
 Daphnis erat , unum spirabant pectora Daphnim.
 Imprimis cura hæc puerum mordebat Iolam ,
 Num placeant illi sua carmina. Nam neque tantum
 Fama juvat , neque laus ; quantum tua gratia , Daphni.
 Hæc viridi potiorque hedera , & Permesside lauru ,
 Queisque alii gaudent præcingere tempora fertis,
 Deyenere , fugax trepido qua Niveris amne

O iij

Inter populeasque umbras, alnosque comantes
Murmurat, & soles undis defendit iniquos.

Tum sic unanimen Thyrsin compellat Iolas.

Iol. Cur non Thyrsi, pari quoniam succendimur igne,
Inque vicem nostros fidi conscimus amores,
Cantamus Daphnim? mulcentur carmine curæ,
Atque sitis rivis, & opacis frondibus æstas.

Thyrsf. An mihi sit quicquam jucundius? aspice, flumen
Daphnidis audito murmur compressit aquarum
Nomine: nec jam ullæ strident per prata cicadæ,
Nec jam ulla alludit calamis fluitantibus aura.
Daphnis abest: cantus nostros tamen audiet absens,
Audiet, ipse suo gratusque favebit honori.

Iol. Incipe quandoquidem hic mollis substernitur herba,
Alnus & implexis præbens umbracula ramis
Desuper incumbit, lambunt vestigia lymphæ.

Incipe Thyrsi, meos referam dein ordine versus.

Thyrsf. Nymphæ Niverides, qui vos tunc squalor ha-
bebat!

Cum Daphnis procul hinc ageret diversus ab oris
Ignoti Vidulæ prope flumina. Nam neque campis
Cultus erat, nec honor pratis, nec gratia silvis.

Flores quin etiam rubigo infederat ipsos,
Et passim hirsutis horrebant vepribus horti.

Ut venit, ut tenet hæc Daphnis loca; protinus agris
Mutatur facies: horror suus excidit hortis,
Redditus atque honor est pratis, & gratia silvis.

Daphni tuum rupes etiam sensisse feruntur
Adventum, & duri crevisse in tecta molares
Sponte sua. Ipse etiam tiliæ licet arida tellus
Protulit, & virides suspendit in aere cryptas.

Daphnis & arboribus brumas defendere tristes

*La Vesse fluvius
Remos alluens.*

Instituit; Daphnis prohibere à floribus Austrum.
Ille etiam gratos spinis induxit odores,
Ille etiam rhamno pretiumque & nomina fecit.
Fortunate senex! hic inter florea regna
Et saltus lætos facilis tibi ducitur ætas.
Et nunc propter humum nascentia carpere fraga
Gaudes, nunc cerasi rubros legis arbore foetus,
Quæ mittas calathis ad amicos munera plenis.
Ah! ne cœruleus per gramina repserit anguis,
Innocuasque dapes tristi corruperit aura!
Ah! ne nectareum libaverit ore cruorem
Eruca, & virus cum morfu afflaverit atrum.
Fortunate senex! tibi silvis ecce relictis
Nocte dieque refert sua carmina dulcis aëdon.
Te merulæ læto garritu sponte salutant,
Te rauca celebrant formosæ voce columbæ.
Omnia, Daphni, tuum tangit decus, omnia honori
Certatim famulantur: amant namque omnia Daphnim.
Dum pinus montes, dum flumina myrtus amabit,
Pulchra umbras laurus, soles cyparissus apricos;
Niveris ad ripam celebrabere. Nec tibi Lethes
Pocula sunt metuenda. Premat licet omnia Lethe,
Daphni, tuum nomen fama immortalis habebit.
Iol. Dulce mihi murmur fugitivæ in vallibus undæ,
Dulce avium plausus, & amabilis aura Favonî
Undantes tremulo dum flamine crispas aristas.
Sed neque lympha juvat me tantum garrula, plausus
Nec volucrum, molli nec crispæ flamine aristæ;
Quantum, Thyrsi, tuo deductum pectore carmen.
Thyrs. Jam desueta diu mihi fistula. Vox quoq; Thyrsin
Conatu sæpe in medio frustratur hiantem.
Quanquam ipsum memini Pana æquiparare canendo.

Omnia tempus habent, versus quoq; Tetrica postquam
Nos habuit Sophie, Musa auersata reliquit.

Sed tu parce, puer, causando ducere tempus.

Iol. Daphnin ad astra feramus: amat vos vestraque
Daphnis

Munera, pastores: illi quoque fistula curæ.

Daphnis & ipse boves Arduenna pavit in alta,

Otia cum silvis & pax tranquilla manebat:

Nec miles pecori exitium, nec vincla magistris

Ulla minabatur. Non illo tempore quisquam

Aut melior turbare lupos, aut fallere vulpes;

Nec melior quisquam graciles inflare cicutas,

Aut versus calamis componere. Vos ego Musæ

Testor, quæ toties illum vidistis agentem

Faunorum Dryadumque choros sub montibus altis.

Nunc etiam, quamvis nive tempora texerit ætas,

Non oblita seni juvenilia. Sæpe ego Daphnim

Æstivos vidi cantando condere soles.

Nec Damon alio fertur didicisse magistro:

Damon qui potuit mollitas sub juga tigres

Mittere, & ad numerum salientes ducere tauros;

Damon qui dubiam fecit tibi, Mantua, palmam.

Me quoque jam vatem, si non & fallere tendunt,

Pastores perhibent ex quo illum visere coepi.

Quamvis, Pirenes, atque Aoniæ Aganippes

Transferint longe mihi pocula: nec juga Pindi,

Nec fontes sacros recluserit augur Apollo.

Pro mihi Pirene, pro fatidica Aganippe,

Daphnidis unus amor mentem impulit. Ille medullis

Cœlestem accendit Phœbo præsentior ignem.

Sed quid, Daphni, tuo sit jam insuperabile amanti,

Si valuit sævos moderari pectoris æstus,

Et

Et præbere animo solatia ? si mihi pulchræ
 Uranies desiderium , & spes tempore sero
 Dilatas lenire , modumque adhibere dolori ?
 Te sine , blande senex , mihi funere tristior ipso
 Vita fuit ducenda. Carerent lumine soles ,
 Et saltus umbris , liquidis & flumina lymphis ,
 Hibernoque gelu squaleret odoriferum ver.
 Te sine jam nullus terris superaret Iolas.
 Ut vitis Baceho decori est , ut Palladi oliva ,
 Populus Alcidae , pulchro sua laurea Phœbo ;
 Tu decus omne mihi. Nec tantum gramine vaccæ ;
 Nec thymo apes gaudent , tenera nec fronde capellæ ;
 Quantum , Daphni , tuo aspectu lætatur Iolas.
 Ergo Liger Tyberi miscebitur , Elaver Istro ,
 Et Rhodanus Tamesi , & flaventi Sequana Ibero ;
 Ante tuæ quam me capiant oblivia laudis.
 Seu face purpurea terras incendet Eous ,
 Seu tenebras referet nos humida ; nil nisi Daphnim
 Cantabo. Daphnim silvæ & cava saxa sonabunt ,
 Æmula per valles Daphnim modulabitur Echo :
 Æternumque suis inscriptæ nomina fagi
 Corticibus , Daphnim nostrosque loquentur amores.
Thyrs. Non tibi frustra ignis præcordia tantus adurit.
 Nam Daphnis gemitus , cum tu discedere velles ,
 Et lacrymas fudit , teque amplexatus euntem ,
 Hic mecum dilecte mane , mane , inquit , Iola.
 Sed jam serus oves sub tecta reducere vesper
 Admonet : inceptum cras perficiemus honorem.

A D E U M D E M

*In historiam militarium viarum à Nicolao Bergier
scriptam.*

DUM volucris pennâ Latiarum strata viarum
Pastor obit, captique refert miracula mundi,
Ipse sibi arte viam mirâ munivit Olympo,
Et paribus scriptis Romanum æquavit honorem.
Obstupui visu; & quamquam spes maxima dictis
Facta, Vyenna, tuis fuerat; mens conscia veri
Invenit majora tamen, promissaque rebus
Victa suis ultrò agnoscit, gaudetque fateri.

Quid dicam, unde novæ surgent exordia laudis?
Ten' memorem egregius Cœci labor Appia Claudî
Appia Romulidum quondam regina viarum;
Vel quæ Flamini te jactas nomine, vel quæ
Æmilii servas æterno in marmore famam;
Atque alias, quas dum terram victricibus armis
Æneadæ lustrant, decorum monumenta suorum
Extruxere opere immenso, nec dispare sumptu,
Cui vix tot census, tot vectigalia latè
Regnantis populi, & mundum ditione tenentis
Sufficerent. Quoties audacibus invida cœptis
Objecit natura moras; quotiesque labore
Indoluit victum numen, legesque recepit?
Depressi montes, æquataque culmina campis,
Aggeribus valles obductæ & molibus altis,
Ac jussi substare lacus, perque invia ductum
Flumina iter, medioque direntus limite Nereus
Ad frænum docilis captivos volvere fluctus.
Sæpe etiam excisæ rupes, pertusaque saxa

Fornicibus longis, perque intima trames apertus
Viscera petrarum, & cœci penetralia Ditis.

Huc adde egregias cultu, spoliisque superbas
Pyramidas populorum, auctosque insignibus arcus,
Balneaque, & thermas, & vulgi gaudia circos,
Et vota in medio belli discrimine templa.
Hæc & plura suo spectanda volumine Pastor
Exhibuit, nullis ante intellecta priorum;
Et quamquam tritos Latii describere calles
Aggressus, tamen astra novo sibi limite pandit.

CHRISTO JESU

IN EUCHARISTIA

DE CORDIBUS TRIUMPHANTI.

EPINICIVM.

STERNITE fronde vias & pictis compita velis,
Spargite ferta manu, date tura, incendite odores:
Purpureâ passim florentes luce fenestræ
Luxurient, vincantque suis funalia solem
Ignibus. In cantus & verba precantia voces
Effundant liquidas pueri innuptæque puellæ
Certatim, festi resonent toto æthere plausus:
Victor adest Deus, Ecce Deus. Non qualis opacâ
Nube vehens olim Zephyros per inane jugales
Cum tonitru ciet, & tristes denuntiat iras
Gentibus, inque reos cœlo gravis ingruit ultor:
Sed felix placidusque suis, & dignus amari
Ingreditur famulas populis lætantibus urbes,
His secum referens pacalis munus olivæ.

P ij

O victor! (nam quo potius te nomine dicam
 Magne triumphati sine vi, sine milite, mundi
 Arbiter ac princeps?) gravibus non pressa catenis
 Post currus it turba tuos, lacrymosaque reges
 Agmina felicitis turbant spectacula pompæ;
 Non tibi captivæ dejectis mœnibus arces
 Invidiam, non regnorum fumantia busta
 Conciliant, tinguntque tuas fuligine palmas.
 Sed Pietas comes, & miti Clementia vultu,
 Atque Fides, atque in dubiis certæ anchora rebus
 Spes, circum duxere choros. Tibi prævia latè
 Gratia iter sternit, manibus cœlestia plenis
 Dona ferens, totasque in vulgus prodiga spargens
 Divitias: tibi certatim plaudentibus alis
 Siderei alludunt juvenes: te regia cœli
 Ambit, victorique humeros supponere gaudet.

Præcipuas sedenim reliquis cedentibus ultrò
 Implet Amor partes, magni pars ipse triumpho
 Maxima. Non illo quidquam præfente, severi
 Majestas habet, aut tumidi victoria fastus.

Quin adeò metuens ne non tolerabile numen
 Mortales hebetet visus; refringit amicæ
 Oppositu nubis radios, orisque serenat
 Fulgura, quò fas sit cunctis impune videri,
 Et solos retinet queis pectora torreat ignes.

Nec vero his Amor officiis contentus; inermem
 Christe, manum reddit tibi, ne punire nocentes
 Ut cupias, possis: adimit quoque luminis usum
 Crimina ne videas: aures tibi denique claudit,
 Ne pateant jactis ultura in numina probris.

Sic te sponte adigis sub vincula: quique triumphas,
 Ipse triumpharis proprio subiectus amori.

O animæ turres, & claustra impervia ferro,
 Ne pudeat portis, nunc demum ivisse reclusis
 Sub leges, ipsâque viam fecisse ruinâ.
 Tuque meum pectus, quamquam munimine circum
 Obseptum triplici, superesque adamanta rigore,
 Cede Deo, totoque sinu complectere ovantem.
 Hoc petit, hæc illi est tantorum meta laborum.
 Æternosque feret clemens tibi victor honores.

C O R

IN AMORIS OFFICINA RENOVATUM.

A D D E fidem vati, pronasque his vocibus aures
 Posteritas, memorique animo mea dicta reponere:
 Mira canam. Piceis nox orbem involverat alis,
 Jamque poli media cursum statione tenebat:
 Cum subito visa ante oculos discedere late
 Culmina, & immissa compleri luce penates.
 Quaque secans umbras radiato limite sulcus
 Funditur, aurati faciens commercia mundi;
 Dius Amor magna fratrum comitante caterva
 Improvisus adest. Dependet eburnea collo
 Telorum custos: manus altera sustinet arcum:
 Altera præfixo vibrantem adamante sagittam.
 Et prior: O socii, quid enim mea jura moratur
 Accipere, & domino submittere pectus amanti?
 Nempe gerit triplex circa præcordia ferrum
 Durus, & à blando nequicquam figitur arcu:
 Fracta morâ cuspis, solidoque illisa resultat
 In nostrum reditura caput. Quin irrita quando
 Vis perit, & nullis rigor est superabilis armis,
 Ingenio certare juvat. Depromite cunctas

Nunc in opus mecum vires, artemque magistram.
Occupat imperium factis pennata juvenus,
Nuda caput, vestes cubito collecta revinctas.
Pars optare focis sedes, & condere faxo:
Pars silicum flictu vivacis semina flammæ
Excudit, & motis certatim ventilat alis.
Hic parat incudem, tuditesque industrius aptos;
Ille lacum fodiens propriis sudoribus implet.
Interea furtim laterum compage soluta
Dius amor pectus, nullo cum vulnere, miti
Scrutatur jaculo, fibrisque innoxius errat;
Si cor forte manu demum tractabile flecti
Se sinat, & tactu saltem propiore moveri.
Erubuit sperasse Deus: simul angit acuto
Ungue secans nervos, & vincla tenacia solvit.
Corque æris rigidum, aut montani roboris instar,
Protrahit in lucem, fociisque ostentat. At illi
Protinus ardenti gelidum immerfere camino;
Irritantque focos pennis, animasque ministrant.
Admoveret ipse manus operi, massamque rebellem
Forcipibus stringens uncis, qua flammea vento
Vis animata furit, versat volvitque per ignes,
Creber, anhelanti similis: domitamque vapore
Subjicit incudi. Tum fratres ordine certo
Brachia docta movent, alternisque ictibus instant
Ad numeros; perguntque rigentem tundere massam.
Nec mora, nec requies. Denso cor verbere tandem
Flectitur, ac flamma victum superante liquefcit.
Vicinus, exclamant juvenes: dominique triumphum
Ore sonant læto, plaususque ad sidera tollunt.
At Deus: Haud satis est doctam mollisse per artem
Cordis, ait, longo duratum frigus ab ævo:

Quin amet, ac nostris fiat penetrabile telis.
 Accipiensque manu facilem sub pollice ducit
 Matèriam; & vario subigens medicamine, miscet
 Tres lacrymas, totidem gemitus, quos flebilis olim
 Expressit Metanœa sinu: precis adjicit imbrem
 Mellifluum, & tenues divini nectaris haustus.
 Denique cœlestis rutilo mucrone sagittæ
 Ipse suum nomen, titulumque inscripsit honoris:
 Hic amor æternos glaciem convertit in ignes.
 Hæc ubi facta, novum lateri cor reddit aperto:
 Et Deus ex oculis superas evasit in auras.

S O L O R I E N S.

SOL effert rutilum cœlo caput; atque sereno
 Aspiciens terras vultu, mortalibus ægris
 Optatæ reddit lucis cum munere vitam.
 Illum omnis merito venientem gaudet honore
 Præverti natura. Feræ, pictæque volucres
 Motibus, & læta, qua fas est, voce salutant.
 Ipsæ etiam fagi, ipsæ etiam sentire videntur
 Sideris exortum dura sub cortice pinus:
 Ad numerosque movent frondes, & murmure rauco
 Gaudia testantur. Nec dispar floribus ardor
 Incessit. Gratos properant diffundere odores
 Certatim, puris adolentque vaporibus auras,
 Inque sua dominum venerantur imagine numen.
 Salve orbis decus, & cœli pulcherrima lampas,
 Astorum dux atque pater, quóque omnia cernunt
 Mundi oculus. Tu naturæ certissima vita
 Atque animus. Tibi regalem diadema coronat
 Auratis frontem radiis. Te flammeus axis

Æterno portat coeli per templa triumpho.
 At quocumque pedem felix & lumina torques,
 Continuo alma dies oritur, fugit umbra, tenebræ
 Sub Styga præcipitant, nigra mergitur oceano nox.
 Nec vero flamma sol deficiente laborat,
 Aut tristi dolet obductos caligine currus.
 Hæc Phœbe, hæc quæcumque aliena luce coruscant
 Damna pati metuant stellæ. Non deficit ignis
 Divinus. Cumque in medio se limite condit,
 Invidia lunæ, atque objectu corporis atri,
 Creditur amisisse diem; tunc ardet Olympo
 Purius, & lunæ tenebras noctemque remittit,

Unde tanta pœtici spiritus carminumque varietas.

NESCIS care puer, quantas Aganippidos undæ
 Esse potestates Pindi regnator Apollo,
 Quam varios usus voluit. Fons unus in alveos
 Scindit se plures: sed non vis omnibus una.
 Nam sacer erumpens variis siphonibus humor
 Ora modis vatum fingit potentia miris,
 Hac elegos, illa molles de parte phaleucos
 Continuo ire datum. Tragico voluntur iambi
 Cum sonitu; heroi grandes placido agmine currunt:
 Labitur ad numeros modulatis fluctibus ode,
 Ipsa loci facies oculos invitat euntum,
 Aspectuque suo mulcet. Consurgit in auras
 Tectorum in medio geminato vertice rupes
 Structa manu: concha, positisque ex arte lapillis
 Naturam simulavit opus. Longo ordine circum
 Diversæ effigies stant; & jaculantur aquæ vim
 Ritu quæque suo largam. Bicoloribus alis

Fama

Fama volans, lauruque caput redimita virenti,
 Ære ciet pugnas, regesque hortatur ad arma.
 It lituo longe prorupsum flumen. At illo
 Mæonii sese properant immergere olores,
 Cumque undis numeros & Martia carmina ducunt.

Heroïca poësis.

Parte alia auratis graditur regina cothurnis,
 Scissa comam, laniata genas. Tum cuspide sæva
 Ilia transfadigit. Liquor alto vulnere manat
 Purpureus; verusque potest cruor ille videri.
 Hinc Tragici potant, mentesque ad grandia fingunt
 Crimina fortunæ cantanda, virumque labores,
 Et magnos rerum fato sub vindice casus.

Tragœdia.

At Venus in brevibus foccis & simplice amictu,
 Sparsaque inornatos crines per eburnea colla,
 Neglecto & cultu formosior, improba gaudet
 Jurgia & insanas juvenum componere lites,
 Furtaque, servilesque dolos, vanumque thraſonem,
 Subductosque seni loculos, dum stertit, avaro.
 Dicta Deæ ac gestus taciti mirantur amores.
 Illa levi feriens terram pede, prolicit amnem:
 Unde hibunt, queis aut divini fama Menandri:
 Aut Libycæ Sirenis honos, præcordia tangit.

Comœdia.

Non procul hinc Satyrum tergo rudentis aselli
 Hærentem aspicias. Dependet buxea collo
 Fistula, non paribus crescens de more cicutis.
 Læva quatit virgam, pigrumque urgere laborat
 Quadrupedem. Ridet circum lasciva juvenus,
 Atque jocus misero salibusque insultat amaris.
 Ipse autem naso rivum exertoque molari
 Eructat duplicem. Naso qui labitur humor,
 Innocuos generat risus dulcesque cachinnos,
 Et quæ qui patitur convitia, credit amari.

Satyra.

Q

At quæ dente putri saliens micat unda , colorem
Fellis habet , potu & bilem succendit acerbo.

Proritatque animos , letumque in vulnere linquit.

Lyricum carmen.

Amphion fidibus mulcens delphina canoris
Inde mari vehitur. Glomerant se vitrea circum
Numina Tritones , pendentque canentis ab ore
Attoniti. Patulis geminos de naribus efflat
Interea piscis fontes , pulsatque vicissim
Humentis citharam plectro. Bibit impigra vatun
Gens latices , & fatidico se proluit haustu :
Tum vero heroum superis exæquat honores,

DE

TRANSFUGIO CORDIS.

Ad amicum amica expostulatio.

ISTA quidem vis est. Quid enim committere tantum

Imprudens in te potui , dilecte Menalca ,

Ut mihi cor furto vulsum radicibus imis

Surriperes ? hæc Musarum pro munere solvis ?

Debueram certe , si mens non læva fuisset ,

Præsentire dolos , & quæ me damna manebant :

Cum primùm vultusque nives , capitisque verendam

Canitiem , & signis qui plurimus extat in illis

Candorem perspexi animi , moresque serenos ,

Et come ingenium , & juvenilem penè senectam ,

Doctrinæque capax pectus , Phœboque sacratum

Et Musis , vegetamque effœto in corpore mentem.

Ex illo namque insidias & dulcia tendens

Vincula , coepisti cordis , blandissime , fluxam

Sollicitare fidem , nostroque avertere sensim

Obsequio , atque tuas me dissimulante vocare
Sub leges mirâ illecebra ac dulcedine victum.

Ex illo tua perpetuo circumvolat ipsum
Effigies : te nocte vigil , te luce renatâ
Cogitat , in te uno cura inclinante moratur.
Nec satis hoc illi est , ni tota à sede revulsum
Ad te exire sui pennâ festinet amoris.

Exeat , inque sinu , quam non reperire priori
Sub domino potuit , capiat felice quietem.

Sed ne te lateat natura , novique clientis
Conditio ac mores ; paucis adverte , docebo.
Vividus est olli flammæ vigor , ignea virtus ,
Formaque nativo referens in acumine flammam :
Irrequies motus , tremuloque simillimus igni :
Ore vomit flammam , sunt huic quoque pabula flammæ :
Infantes flammæ , quas non Venus improba telis
Succendit , fallaxve auri nitor , aut mala vulgi
Gloria ; sed sincerus amor , generosaque honesti
Ambitio , & gaudens luxum nescire voluptas.
Illos causa eadem nutrit , quæ suscitât ignes.
Atque ubi materiam castis ardoribus aptam
Invenere , huic æternis amplexibus hærent ,
Constantique fide ; quam nec longæva vetustas ,
Annorumque vices , nec toto dislita mundo
Corpora dissolvant , nec iniquæ injuria sortis ,
Aut gelidæ noctis frigus , cineresque sepulcri ,
Feralesque umbræ , tristisque oblivia Lethes.
His tibi cor nexum illecebris , dilecte Menalca ,
Nulla sui sentire potest dispendia amoris :
Æternæ existent æterno ex fomite flammæ.

Nec tamen una meum commendat gloria pectus ;
Quod sit ab alterius castis penetrabile telis :

Q ij

Urit amore sui multos quoque, nec genus illos
 Indecores, quos hinc longus meminisse viritim
 Sit labor. Ex uno reliquos, tantum instar in uno est,
 Conjicias. Deus, ipse Deus, cui flore micantes
 Terra sinus pingit nequicquam, optatque videri
 Luminibus formosa suis; cui sidera crines
 Auratis comunt radiis; quem Luna fatetur
 Curarum auctorem grato pallore suarum;
 Cujus ab igne calet Phœbus; quem cœrula Tethis
 Ardet habere procum, & votis certantibus ambit
 Incassum: nostri jampridem flagrat amore
 Pectoris. Huic & delicias, & gaudia cœli,
 Gaudia mortales longe exuperantia sensus,
 Interdum partitur, & ubere proluit haustu,
 Alliciens, hacque invitans dulcedine tardum.
 Sæpe etiam subiit ingens penetralibus hospes,
 Accubuitque sinu parvo, visusque quietem
 Hujus in amplexu & felices quærere somnos:
 Aut sacra ipse suos expressit cuspide vultus,
 Infertumque notis nomen pretiosus amator
 Exsculpsit, tacitisque loquentia signa figuris.
 Nec mora nec modus est: donec cor denique victum
 Exaquet curas, casto & respondeat igni.

Gloria, crede mihi, magna est, dilecte Menalca,
 Rivalem meruisse Deum; quodque omnibus ipse
 Ambiat officiis, ultro te tollere munus.

At quoniam ut soles geminos, sic bina recusat
 Corda pati natura; tuum donare vicissim
 Te decet. Unus enim merces æqualis amori
 Est amor, & solo constat bene pectore pectus.

Quam gratum mihi pignus erit! quæ cura tuendi
 Tantum depositum non sollicitabit amantem?

Quos illi cultus & religionis honores
 Non referam, gratus Musis Phoëboque sacerdos;
 Victima erunt lacrymæ, & dulci suspiria questu
 In numerum sociata, & gaudia mista dolori.
 Ipse comam lauri redimitus fronde nitentem,
 Concipiamque preces & non improspera vota:
 Quæ, si nec surdum est, nec duro durius ære,
 Audiet, æque sinu nolet discedere nostro.

IN NATALEM S. JOANNIS BAPTISTÆ,

ELIAS FATIDICUS.

AD ILL. V.

PETRUM DANIELEM HUETIUM.

VOS mihi nunc sacrum natalem, ortusque beatos
 Zacharidæ pueri, quo tota exultat Idume,
 Cui Libani & celsæ salierunt Thaboris arces,
 In numerumque suas Jordanes impulit undas;
 Dicite coelicolæ. Nam primi nomen, & ingens
 Præcistis longe decus; ignaroque parenti
 Promissæ fato prolis monstrastis honorem.
 Tuque adeo Isacidum jam felicissima matrum
 E latebris erumpe tuis. Tibi dedecus alvi
 Ista dies, sterilisque senectæ opprobria demit:
 Atque moræ tanto pensat fastidia partu.
 Nec vero tibi consuetos Lucina dolores
 Attulit enixu in primo: nec dulce parentis
 Quæsitum multo tribuit discrimine nomen.
 Sed facili castus solvit se pondere venter
 Sponte sua. Qualis maturus ab arbore foetus

Qij

Labitur ; aut rignus liquefactis nubibus olim
Ros cadit in terras. Tibi enim , tibi Virgo pudicos
Fœta sinus , totumque utero complexa Tonantem ,
Adfuit , admovitque manus. Illa oscula nato
Prima dedit ; prima arridens ad pectora pressit ;
Et tepido teneros artus involvit amictu ,
Componens cunis ; dixitque faventia verba.
Nec minus Elysiis sanctorum examina vatum
Astiterunt campis : radiato vertice Moses
Monstrificam quatiens virgam , citharaque decorus
Jesides , domitique Elisæus terror Averni ,
Et regum Amosides genus , & qui tristia bella ,
Versasque urbis opes peregrini Euphratis ad oram
Dum gemit , ah ! liquidas turbavit fletibus undas.
Venit & ignito senior per nubila curru
Thesbites : blandequæ suum complexus alumnum ,
Præscia venturis fatis sic ora recludit.
Sancte puer , quo non alius sub luminis auras
Fœmineo major nixu , nec carior astris
Prodiit Adamidum ! non te florente juvena
Consuetis victi illecebris genuere parentes :
Inque tuos ortus partem sibi nulla libido
Vindicat. Effœtos sed quæ succendit amantes
Cœli flamma fuit , stellisque simillima puris :
Unde novus fulges aurato Lucifer igne ,
Antiquam removens noctem mortalibus ægris ,
Præque tuo veniens optatum lumine solem.
Sancte puer , non te mollis contagia vitæ
Crescentem inficient , blando illudetque veneno
Corporibus pariterque animis damnosa voluptas.
Sed simul ipse gradu poteris consistere , sylvas
Et deserta petes Solymis spelæa relictis :

Mel ubi agreste famem, tristique sapore locusta
Pellent, præteriensque sitim solabitur amnis.
Pro molli pluma, pro stratis murice pictis
Nuda torum præbebit humus, tenerosque camelus
Intonsis horrens fetis male vestiet artus,
Interea nexu & terrenæ pondere molis
Liberam mens, sedes rutilas inviset Olympi,
Unde illi genus: & cœlestum crebra fruetur
Colloquiis: numenque oculis mirantibus ipsum,
Hauriet, obtutuque hærebit fixa beato
Usque inhians. Nec sese unquam divertat ab illo
Ni patriæ clamor, jactæque ad sidera voces
Languentum Isacidum, & duro sub fasce gementum,
Numine placato rebus succurrere lapsis
Continuo admoneant, finemque afferre malorum.
Quas autem lacrymas tibi, quæ suspiria mœsto
Corde trahet, regem spectandi ablata facultas;
Virgineo quem clausum utero, sterili ipse parentis
Ventre latens quæstisti, exultastique reperto?
Illum inter scopulos, & seræ noctis in umbra,
Et cum exorta diem mundo reparaverit Eos,
Voce vocans, Stygii orabis crudele tyranni
Imperium ruat, & mortales extrahat Orco.
Ast ubi ter denis tandem natalibus ætas
Fecerit aucta virum; loca sylvis avia linquens,
Cœrulei, monstrante Deo, Jordanis ad oram
Consistes, cœlo venturæ nuntius iræ
Abramidis: ni mutati commissa retractent,
Seque suumque nefas purgent lustralibus undis.
Ergo omnis subito instinctu concurret ad amnem,
Et vacuas Judæa suis mirabitur urbes
Civibus. Has asper vestis rigor, atque verenda

Genimina viperarum. Jam securis ad radicem posita est.

Illuvies oris, victu & jejunia duro
 Producta illicient. Nec amaræ fulmine linguæ
 Interea parces luctantia frangere colla
 Vipereæ gentis ; sjanque ab radicibus imis
 Admotam sterili ficu intentare securim.
 Queis plebis moti proceres, patrumque senatus
 Promissum oraclis sibi per tot sæcula regem
 Advenisse ferent : dominumque agnoscere, & ultro
 Sceptra tibi, ac rerum venient permittere habenas.
 Tu constans animi temeraria vota refelles ;
 Nec mentem tibi regnandi tam dira cupido
 Inflectet, vetito ut libeat servire favori.
 Maçte nova virtute. His artibus ignea ovantem
 Astra super feret aurato te gloria curru.
 Agnoscis juvenem, cui cœlo allapsa columba
 Dat plausum ingentem pennis ; tonitruque sereno
 Blanditur, natum appellans, vox missa per auras,
 Mortali Deus, ipse Deus sub corpore numen
 Dissimulans, sacro dignatur gurgite tingi,
 Misceturque reis insons. Quid dulcis amantem
 Non cogat pietas ! Tu vero perforce jussus
 Grande ministerium. Veniet tibi nomen ab illo ;
 Baptistæque ætas mirabitur omnis honorem.
 Incesto ante tamen debes crudele tyranno
 Ludibrium. Video mensas, quas potus equino
 Sanguine Massagetes, Hircanique accola ponti
 Horreat. Heu ! fractos lasciva puella per artem
 Emollire gradus, & brachia docta movere
 Ad numeros, madida saltatrix sævit in aula :
 Turpis & in pretium ludi petit impia mortem
 Vatis : marmoreaque caput cervice recisum
 Fert disco infandæ gratissima munera matri.

Hæc

Hæc vultus , primaque oculos in morte natantes ,
 Oraque , adhuc tacitâ Venerem damnantia voce
 Illicitam , digitis tractare immitibus audet :
 Dira & pungit acu , vetitos ne turbet amores ;
 Terrificamque jubet servare silentia linguam.
 Atque hic singultu verba interclusa relinquens
 Thesbites , fugit Elyfias non lætus ad umbras.

MUSICI METAMORPHOSIS IN LUSCINIAM.

A D V. C.

JOANNEM HAMELIUM

CANONICUM ET ARCHIDIACONUM ROTHOMAGENSEM.

HARMONIÆ claro Phœbi de femine proles
 Unica Luscinus quondam fuit ; omnia patri
 Persimilis , roseos vultus , & eburnea colla ,
 Et flavos crines : vocem de matre ferebat.
 Seu pharetram , atque humerisabilem suspenderat
 arcum ;
 Phœbum arcu , & sumpta jurasses stare pharetra :
 Seu nervo impulerat volucres stridente sagittas ;
 Continuo jussæ feriebant signa sagittæ.
 Non tamen hæc tantum , quanquam hæc quoque jure
 placebant ;
 Quantum vox puero placuit sua. Prima voluptas ,
 Primus amor vocis : nec erat felicior alter
 Et canere , & blando moderari pollice chordas.
 Harmonie scires illum didicisse magistrâ.
 Quin adeo , ut perhibent , materna lapsus ab alvo ;

R.

Impulit in numerum teneris vagitibus auræ.
Cumque olim mœsto suspiria corde trahebat ;
In numerum gemitus , suspiriaque ægra cadebant ;
O quoties cunas circumstetit agmen Amorum
Infantis placidam gaudens turbare quietem ,
Et dulces iras & jurgia grata mereri !
O quoties Nymphæ violas & cana tulere
Lilia , textilibusque onerarunt poma canistris ;
Blandum avidæ risum , lenesque movere cachinnos !
Hinc ubi florentes adolescere cœpit in annos ,
Et voci vires , & naturæ addidit artem :
Tum Phœbo invidiam fecit ; potuitque videri
Judicibus Musis Phœbum superare canendo.
Vos , ô aërii montes , vos conscia testor
Flumina , & umbroso nutantes vertice sylvæ ;
Carminibus nam sæpe suis parere coegit
Luscinius , jussitque alio migrare volentes :
An lyra Threicii fuit imperiosior Orphæi ?
Illo Naiades , illo psallente Napææ
Continuere vagos ripis sine murmure fluctus ;
Et multæ optarent juveni placuisse : sed Echo
Hunc sibi præ cunctis merito deposcit honorem,
Echo Hamadryadum pulcherrima. Viderat illum ;
Et pariter vultu , pariter dulcedine vocis
Arferat : ingenuum nec dissimulabat amorem.
Ergo pedem quocumque tulit , cantantis ab ore
Pendet amans virgo. Sive is vagus errat amœnas
Per valles ; gelido seu frigora captat in antro ,
Æstivosque fugit soles ; seu margine fontis
Gramineo recubans nervos impellit & undas :
Echo hæret lateri ; sequiturque audita fideli
Plectra sono , paribusque modis æquare laborat.

Audiit has Faunus vicini e culmine montis
Delicias, magnoque furens excanduit æstu.
Nam sibi præ Nymphis Echo sylvestribus unam
Sperabat thalamo Faunus fociare jugali:
Et sæpe huic calamis surdas ludebat ad aures,
Sæpe incomposito referebat carmine curas.
Addiderat precibusque minas, & fletibus iram:
Virgineum si fors posset mollire precando,
Vel superare metu pectus. Sed nescia flecti
Nympha procum ridet: gemitusque precesque superbo
Fastidit vultu, furias nec curat inanes.
Mollem quippe animum formosior ignis adurit,
Nec jam alias victo potis est admittere flammam
Pectore. Luscinus placet unus, & unus amatur.
Ah! quid agis virgo? Deus est quem despicias, asper
Est Deus, & frænos docilis laxare furori.
Sed surdus nil audit amor: securaque pœnæ
Mortali præferre Deum non sustinet Echo.
Ipse autem impatiens iræ, impatiensque repulsæ:
Ergo nescio quis Fauno præponitur, inquit,
Speratosque intercipiet fidicen hymenæos?
Sentiet ille tamen quem tu sibi, perfida, præfers;
Sentiet, & dura fastidia morte piabit,
Contemptusque tuos. Nostri solatia certe
Ista doloris erunt, quod non poteris amato.
Sunt Dryades sylvis aliæ, sunt Naiades undis,
Nec forma indecores. Unam cur millibus amens
Antefero? non est Echo me iudice tanti.
Talia flammato secum sub pectore volvens
Ingreditur lucum Capripes: ubi fontis ad oram
Gramine sub viridi par lene sedebat amantum,
Demulcens curas cantu, mollesque vicissim

Ad sua suspirare docens suspiria chordas.
 Quos simul ac longe ferus aspicit, avia pulsans
 Horrendo fremitu juga, convallesque supinas:
 Et video, exclamat, vestrum mea probra furorem,
 Et punire licet. Subitus nil tale timentes
 Oppressit pavor, & vocem cum lumine ademit.
 Ut vero rediere animi, & vox reddita Nymphæ est;
 Tela Dei & furias contra miserabile pectus
 Objiciens, totoque tegens sub corpore amantem;
 Si qua, inquit, restat pietas, si gratia nostri
 Ulla super, ferro juvenem violare nefando
 Immeritum ne tende, vel hanc prius exue vita,
 Et mea Luscinii per viscera transige pectus.
 Una duos virtus concordæ foedere junxit:
 Eripiet mors una duos, jungetque sepulcro.
 Interea juvenis furtivo faucibus ictu
 Labitur, infelix sequitur quem virgo cadentem.
 Qualis pampineis circumdata frondibus ulmus,
 Cui multam agricolæ duri impegere bipennem,
 Fessa ruit, traxitque maritam pondere vitem.
 Haud aliter miseros casus tulit unus amantes:
 Sic ambo in media sibi morte suprema dederunt
 Oscula; sic animas ambo simul exhalarunt,
 At caræ exitium proles miseratus Apollo
 Esse dedit volucrem, maculisque rubentibus alas
 Aspersit memores effusi cæde cruoris,
 Ille tamen priscum mutato corpore nomen
 Servat adhuc, moresque suos. Par gloria cantus,
 Par amor est. Illum sua nunc quoque diligit Echo,
 Non jam Nympha Echo, & Fauni invidiosa volup-
 tas;
 Sed sine mole sonus, sine pondere vocis imago.

Luscinium sequitur sylvis, & reddere gaudet
Nunc etiam teneros parili modulamine questus.

RIVI RIVALES.

AD V. ILL.

GUILLELMUM LAMONIUM
PARISIENSIS SENATUS PRINCIPEM.

SI quis adhuc te ruris amor tenet, urbe relicta
Huc ades, ô Guillelme: fori dum jurgia cessant,
Et Themis ipsa etiam positâ capit otia librâ.
Non tamen hic lites deerunt tibi: sunt quoque sylvis
Quas & ames rixas componere. Fontis ad oram
Dum sedeo, raucæque silent per prata cicadæ,
Rivales nuper vidi concurrere rivos.

Si vacat, agrestem nec dedignabere Musam,
Dum tacet omnis ager, nemoris dum gratior umbra est;
Rivorum tibi sollicitos referemus amores:
Rivales causam dicent te iudice rivi.

Formosi fontis custos formosior ipsa
Callirhoe geminos mediis urebat in undis,
Tantum perditæ amor tua possunt spicula, rivos.
Ambo udis orti sub rupibus, ubere venæ
Ambo pares, longis insignes cursibus ambo,
Huc fato tulerant se dispare. Mollibus alter
Luxurians ripis, læto cum murmure lymphas
Prata per, & saltus, & olentes floribus hortos
Evolvit; pictoque argenteus innatat alveo.
At torto sese alter agens pede, sentibus aspris
Heu! lacerum corpus trahit, & vix per scabra saxa
Eluctatur: eunt adjunctæ fletibus undæ.

R. iij

Non tamen ille minus sibi Naiada destinat amens :
 Et quamvis miser est ; amat , & se poscit amari.
 Ac prior , his illam certans mollire querelis
 Cœpit. Eo dicente , trahunt suspiria venti ,
 Flent volucres , mœstis singultibus adgemit Echo.

SISTE gradum , fugitiva : tuus , licet ipsa repugnes ,
 Te tuus orat amans : certe usum nominis hujus ,
 Quem pro te patitur meruit labor. Hei mihi ! duro
 Si nequeunt etiam mitescere corda labore.
 Nonne vides longis ut fessæ erroribus undæ ,
 Dum per tanta sequi divortia pœnitent illas ,
 Ah ! miseræ bibulis ultro immoriuntur arenis.
 Nec me adeo , quod inops , tenuique inglorius alveo ,
 Et rivus videor sine nomine , despice Nympha.
 Dum properamus , aquæ pars faucibus hæret iniquis ,
 Pars est hausta solo , pars intercepta lacunis.
 Dimidium nostri vix cernitur. An quia canos
 Esse vides fluctus irâ infervescere credis ,
 Atque metu trepidas ? Non induit ira colorem
 Hunc illis , sed amor : mecum pallefcere discunt ,
 Ipsi etiam & curas fluctus imitantur heriles.
 Quem fugis ? ille tamen multas quoque Naiadas urit ,
 Nec forma indecores , nec quas te iudice amare
 Sit pudor : Est Cyane , notum tibi nomen , in illis.
 Sæpe mihi Cyane dotales obtulit undas :
 Sæpe mihi dixit : Thalamo pulcherrime nostro ,
 Dum calor est , libeat requiescere. Molli amarantho
 Pictus erat thalamus ferrugineisque hyacinthis ;
 Et gravis æstus erat , & eram defessus eundo :
 Sustinui Cyane præter tamen ire relictâ.
 Illa aspernanti tristissima quæque precatur :
 Et valuisse preces sensi miser. Ecce ferenti

Per sola plana pedem, pronaque in valle ruenti
Occurrit faxis pendentibus horrida rupes.
Ut vidi, ut tremui, ut ripæ conterritus hæsi!
Nam neque jam retro vestigia ferre licebat:
Nec, si etiam possem, sineret furor. Invia amanti
Nulla via est: crevere animi crescentibus undis.
Jam rupem super assurgit præruptus aquæ mons,
Diluviumque minatur: at illa immota solo stat.
Ipse ut eram præceps saltu me immitto per auras:
Atque cadentem ingens sequitur fragor. Unda resultat
Pumicibus scabris illisa, iterumque relabens
Cogit fidere humum. Patet atro limes hiatu:
Meque rapit torto cum vortice, fertque sub umbras.
Vos testor Stygii, pallentia numina, manes:
Immemor ipse mei, sed non oblitus amorum,
Callirhoen media formosam in nocte vocavi;
Callirhoeque vale, vale ô pulcherrima, dixi.
Callirhoen furdo retulerunt murmure valles.
Inde tamen rupta redeo tellure sub auras.
Sive fuit pietas; seu, quod reor, ira Deorum:
Et renovo Alpei miracula dispare fato.
Nam mihi post tantos nulla est Arethusa labores,
Quæ fessum levet, & cûras soletur amando.
Quin gravior clades superingruit. Unda maligno
Dum fremit anfractu deprensa & faucibus arctis;
Olli horrenda, ingens, immani corpore moles
Claudit iter. Rauco stridens rota vertitur axe,
Et longa exertos circumfert cuspide dentes.
Credo equidem haud alio laceros Ixionis artus
Orbe trahi Stygiis spectant in vallibus umbræ.
Ter circum immensos rapida vertigine gyros
Correpti latices obiere: ter incita cursu

Subjectam in caudem disjecit machina longe
 Diverfos : scopulis spumæ rorantibus albent.
 Ipse fugam interea celerare, & murmure anhelos
 Dira queri tormenta. Ut acutum sibilat anguis
 Terga solo sinuosa trahens, quem forte viator
 Duro improvisum læsit pede. Nec mihi retro
 Ferre oculos, tantus pavor est, fiducia restat.
 Usque rotæ ante animum feralis oberrat imago.
 Hinc alii atque alii salebroso in tramite casus,
 Crebraque per sentes, per & implicitas vepretis
 Longâ ambage vias, divortia. Sed quid inani
 Jactare hæc studio ventis juvat? Improbam nostros
 Callirhoe ridet fletus, & pascitur illis.
 Pascere crudelis; tibi jam felicior alter
 Partus amans, cui flore torum muscoque virenti
 Sternere mox libeat. Cupientem dicere plura
 In præcepit traxit dolor, & stagno intulit alto.
 Prosequitur risu casum infelicis amaro
 Rivalis: tum sic fari incipit. Atque ibi lætas
 Exultare solo pecudesque ferasque videres
 In numerum, & prono nutare cacumine pinus.

EGREGIAM vero dotem, & te conjugem dignam
 Rusticus ille procius fert munera. Nunc, age, ripis
 Concine hymen hymenæ: tibi licet esse maritam
 Callirhoe. Rigidis mucronibus aspera pumex
 Scruposo thalamos jamdudum servat in antro.
 Jam dira incipiet molles rota frangere fluctus.
 Scilicet in pœnas sibi nubere blandus amator
 Te velit, & magna luctum mercede pacisci?
 Ah! fuge crudeles tœdas, fuge barbara vincula,
 Et mecum propera felicem ducere vitam.
 Quæ te conjugio tali non invida cernet

Naiadum

Naiadum? Tenuis nec enim & sine nomine rivus,
 Ægre inter filices nisu eluctatus anhelos,
 Obscurum juncis celo caput. Ubere venæ
 Haud ego fluminibus magnis certare recusem.
 Me quoque jam flumen dicunt, ubi frigidus alto
 Humentem cœlo reclinat Aquarius urnam,
 Pastores; potuique hoc dignus honore videri.
 Aspicias, ut leni sese demittere clivo
 Subjectas procul in valles mons gaudet? ibi udis
 Picta sinum violis & odoriferâ calaminthâ,
 Instravit cunas tellus nascentibus undis.
 Illas vicinis Dryades de montibus, illas
 Cognatæ mirantur Oreades; & pede circum
 Exultant incomposito, exercentque choreas.
 Projiciunt flores Hyale, & formosa Melhydris;
 Blanditiisque fugam, fertisque inhibere laborant
 Incassum: juvat ire, & qua suus impetus, & qua
 Noster amor latices secum trahit: haud sine largo
 Nympharum fletu, & maternæ murmure rupis.
 Ecce sub extremum collem viridi area campo
 Immensum excurrrens protenditur: ulmus opacis
 Ordine quadruplici mediam discriminat umbris.
 Hac picturato feror invidiosus in alveo,
 Illimemque vadis ago perlucentibus undam.
 Hic mecum licet æstivos infringere soles,
 Hic teretes grato strepitu objurgare lapillos.
 Auratus tibi dotali sub gurgite ludet
 Carpio, purpureisque cutem trutta oblita guttis;
 Lenia miscebunt nivei certamina olores.
 Ne nimis ista tamen placeant tibi: rustica rivos
 Simplicitas juvat agrestes; mihi culta per artem
 Gravior, & multo quæsitâ labore voluptas.

Nympha veni, & luxu nunc demum assuesce beato,
Te domus invitat felix, hortique superbi
Quos lavisse datur: pars sum quoque laudis in illis.
Et nunc citrorum sylvas mirabere olentes,
Antraque gelsemino fragrantia: nunc pede mecum
Errabis liquido per floriferos Mæandros,
Pallentes violas gaudens allambere, & ægris
Oscula ferre rosis. Data reddent oscula vitam.
Nec sua festivo defunt spectacula ludo,
Mille modis saliunt dociles ad nubila lymphæ,
Mille modis recidunt: sed dum saliuntque caduntque,
Vis tamen omnis abest; ludi trahit una voluptas.
Hæc & plura canentem averso numine rivum
Improba Callirhoe rauco cum murmure fugit.

